

Kariūnas

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO LIETUVOS KARO AKADEMIJOS ŽURNALAS

ISSN 2029-6045

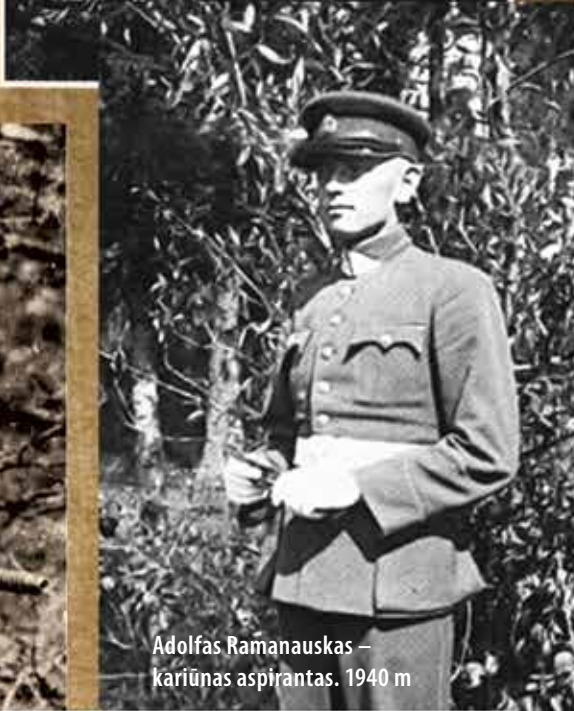
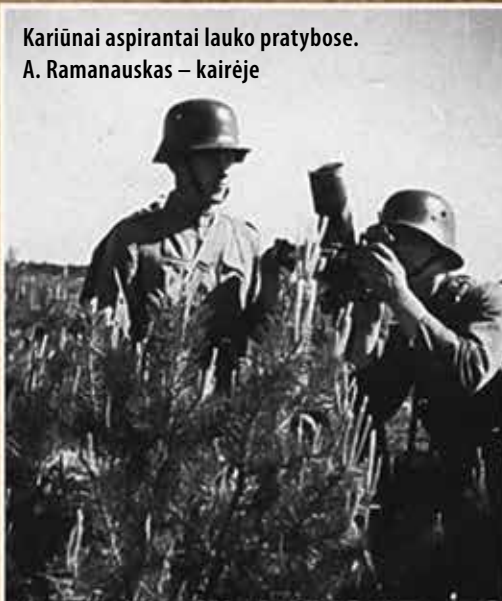
2018 m. Nr. 2 (137)

2018

Adolfo Ramanausko-Vanago metai

Albumo „Generolas Adolfas Ramanauskas-Vanagas“, sudaryto Auksutės Ramanauskienės-Skokauskienės (Vilnius, 2008), nuotraukos

Adolfas Ramanauskas – kariūnas aspirantas. 1940 m.

Adolfas ir Birutė Ramanauskai su dukrele Auksute 1954 m.

Kariūnai aspirantai lauko pratybose.
A. Ramanauskas – kairėje

YOU SHALL NOT DRAW THE SWORD
WITHOUT A CAUSE NOR SHALL YOU
SHEATHE IT WITHOUT HONOUR!

BE REIKALO NEPAKELK, BE GARBĖS NENULEISK!

ŠIAME NUMERYJE:

- 2** Adolfas Ramanauskas-Vanagas – mokytojas, partizanas, vadas
- 8** Kai SERE – ne vien pagabus kreipinys
- 12** Iššūkiai nacionalinei gynybai nūdienos geopolitiniame kontekste
- 18** Durbės mūšio kuopos kariūnai – Durbėje
- 26** Atvirų durų diena
- 28** Roko grupė „Vytis“
- 30** Karo akademijos žvalgams svarbiausia – pratybos
- 34** Dvikova Pabradėje: ketvirtas kursas prieš antrąjį
- 36** Tarpuniversitetinių mainų savaitės įspūdžiai
- 37** Akademijos pulsas
- 38** ERASMUS Bulgarijoje
- 41** Prestižas ir... šimtametės tradicijos
- 44** Į gimnazijas – užkariauti moksleivių dėmesio ir širdžių
- 46** Tarptautinė savaitė Belgijoje
- 48** Bataliono vado taurė – Oršos mūšio kuopai!
- 50** Kas pasikeitė Karo akademijos statute?
- 51** Kelionė į Lurdą

Žurnalas „Kariūnas“
2018 m. Nr. 2 (137)
Leidžiamas nuo 1932 m. spalio 25 d.
ISSN 2029-6045

REDAKcinė KOLEGIJA

VYRIAUSIASIS REDAKTORIUS
dim. plk. ltn. dr. Gintautas SURGAILIS
(Gintautas.Surgailis@mil.lt,
tel. (8 5) 210 3674, KATT 24 674)

VYRIAUSIOJO REDAKTORIAUS PAVADUOTOJAS
doc. dr. Manvydas VITKŪNAS
(Manvydas.Vitkunas@lka.lt)

NARIAI

plk. ltn. Leonas LUKOŠEVIČIUS
Akademijos karinis gyvenimas
(Leonas.Lukosevicius@mil.lt)

ats. mjr. dokt. Gintautas JAKŠTYS
Akademijos istorija, tradicijos
(Gintautas.Jakstys@gmail.lt)

mjr. dr. Violeta PAKENIENĖ
Universitetinės ir karinės studijos
(Violeta.Pakeniene@mil.lt)

kpt. Dmitrij SIDENICA
Kariūnų bataliono veikla
(Dmitrij.Sidenica@mil.lt)

doc. dr. Rolanda KAZLAUSKAITĖ
MARKELIENĖ
Studijų kokybė
(Rolanda.Kazlauskaite@mil.lt)

doc. dr. Dalia PRAKAPIENĖ
Akademinės bendruomenės gyvenimas
(Dalia.Prakapiene@lka.lt)

krn. Mantas BLAŽEVIČIUS
Sportas
(Mantas.Blazevicius@lka.lt)

krn. Aleksandras LEONIDOVAS
Kariūnų laisvalaikis
(Aleksandras.Leonidovas@lka.lt)

krn. Giedrė GRIGŪNAITĖ
Kariūnų studijos
(Giedre.Grigunaite@lka.lt)

krn. Irenijus TREČIOKAS
Gyvenimas baigus Akademiją
(Irenijus.Treciokas@lka.lt)

ŽURNALĄ RENGIA

Nijolė ANDRIUŠIENĖ
Kalbos redaktorė

Laima ADLYTĖ
Dizainerė

Irena GATAVECKIENĖ
Fotografė

SPAUSDINO

Lietuvos kariuomenės
Karo kartografijos centras,
Muitinės g. 4, Domeikava,
LT-54359 Kauno r.
Tiražas 1000 egz.
Užsakymas GL-363.
Žurnalas platinamas nemokamai.
Leidžiamas kas trys mėnesiai.

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO LIETUVOS KARO AKADEMIJA

Šilo g. 5A, LT-10322 Vilnius

Pirmame viršelyje
Irenos GATAVECKIENĖS nuotrauka

Dėl žurnalo įsigijimo prašome kreiptis:
(8 5) 210 3526, (8 5) 210 3523;
KATT 24 526, 24 523

ADOLFAS RAMANAUSKAS-VANAGAS – mokytojas, partizanas, vadas

Doc. dr. Manvydas VITKŪNAS

Šiomet sukako šimtas metų nuo tos dienos, kai toli nuo Lietuvos, Jungtinėse Amerikos Valstijose, gimė Adolfas Ramanauskas-Vanagas. Jo vardą visada minime šalia Jono Žemaičio-Vytauto ir kitų iškiliausių Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio atstovų, garsiausių Lietuvos partizanų vadų, vardų. Nuo jaunystės svajojęs dirbti mokytoju ir pasirinkęs šį kelią, A. Ramanauskas nusprendė, kad vien pedagogo išsilavinimo jam negana. Tarsi nujausdamas, kad greitai teks į rankas paimti ginklą, 1939 m. jis įstojo į Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokyklą Kaune, mokėsi ir baigė XV (paskutinę) kariūnų aspirantų laidą. Įgytos karybos žinios vėliau labai pravertė kovoje su sovietų okupantais. Narsiai gynęs Tėvynę, ilgiausiai iš visų partizanų vyriausiųjų vadų išlikęs nesuimtas, 1956 m. jis vis dėlto pateko į sovietų saugumiečių rankas. Itin žiauriai kankintas, A. Ramanauskas-Vanagas galiausiai buvo nuteistas mirties bausme ir sušaudytas.

Albumo „Generolas Adolfas Ramanauskas-Vanagas“, sudaryto Auksutės Ramanauskienės-Skokauskienės (Vilnius, 2008), nuotraukos

Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į tai, kad šiomet minimos Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos 1949 m. vasario 16 d. deklaracijos signataro, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio ginkluotųjų pajėgų vado Adolfo Ramanausko-Vanago 100-osios gimimo metinės, taip pat pabrėždamas Lietuvos ginkluotojo pasipriešinimo – partizaninio karo svarbą kovojant su sovietų okupacija ir suvokdamas Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos 1949 m. deklaracijos, kaip konstitucinio dokumento, užtikrinančio Lietuvos valstybės tęstinumą, reikšmę, siekdamas pagerbti šią Lietuvai ir jos žmonėms svarbią istorinę asmenybę, 2018 m. nutarė paskelbti Adolfo Ramanausko-Vanago metais.

Gimė Amerikoje

A. Ramanauskas gimė 1918 m. kovo 6 d. JAV, Konektikuto valstijoje, Niu Briteno (*New Britain*) mieste, išėivių iš Lietuvos Liudviko ir Elenos Ramanauskų šeimoje. 1921 m. jau kelerių metų Adolfo pirmą kartą išvydo Lietuvą – užsidirbę emigracijoje pinigų, tėvai grįžo į Dzūkiją, apsigyveno Bielėnų kaime (netoli Rudaminos, Lazdijų rajone). Lietuva, ką tik sunkiose kovose apgynusi nepriklausomybę, nelengvai stojosi ant kojų. Bet tai jau buvo laisva šalis!

Ramanauskų ūkis buvo nedidukas, bet Dzūkijos žemės nederlingos, todėl visiems šeimos nariams teko plušti iš pieties. Adolfas mokėsi pradinėje mokykloje Galiniuose, netoli Lietuvos ir Lenkijos

Mažasis Adolfas 1920 m. Jungtinėse Amerikos Valstijose. Po metų tėvai jį parsivežė į Lietuvą

Adolfas Ramanauskas – Alytaus mokytojų seminarijos dėstytojas

demarkacijos linijos. Mokykloje ir šeimoje buvo kalbama apie Lietuvos istoriją, apie sostinę Vilnių, kurį tuo metu buvo okupavusi galingesnė kaimynė. Jau tada buvo ugdomos tvirtos patriotinės nuostatos, stiprėjo besąlygiška meilė Tėvynei.

Berniukas mokslus tęsė Lazdijų „Žiburio“ gimnazijoje, taip pat dalyvavo skautų veikloje. Baigęs gimnaziją, nusprendė rinktis mokytojo kelią ir išvyko į kitą Lietuvos galą – pajūrį. 1937 m. A. Ramanauskas pradėjo studijas Klaipėdos pedagoginiame institute. Tai buvo veržlios jaunystės metas, kupinas svajonių, vilčių, bet tuo pat metu visuomenėje vis augo nerimas. Vokietijoje atėjus į valdžią naciams, Klaipėdos krašte jų šalininkai darėsi vis drąsesni, netgi įžūlūs. Uostamiestyje studijavęs džuokas buvo stiprėjančios įtampos liudininkas. Tuo pat metu labai sudėtingai klostėsi santykiai ir su kaimynine valstybe – Lenkija, kuri, nepasitenkindama Vilniaus krašto okupacija, 1938 m. pateikė Lietuvai ultimatumą, reikalaujama užmegzti diplomatinius santykius. Lietuvos valstybės vadovai nusprendė šį ultimatumą priimti, o visuomenėje kilo didžiulis nusivylimas, nes tai faktiškai reiškė susitaikymą su Vilniaus praradimu. Visą tarpukarį buvo pabrėžiama, kad „mes be Vilniaus nenurimsim“, būtinai sieksime atsiimti sostinę. Todėl 1938 m. patirtas smūgis diplomatiniam ir moraliniam fronte buvo ištisus skaudus.

Dar baisnis smūgis šaliai, tautos garbei ir savivertei, šalies ūkiui buvo Klaipėdos krašto perleidimas nacių Vokietijai, gavus jos ultimatumą ir sulaukus grasinimų, kad kitu atveju Vokietijos kariuomenė įsiverš į Lietuvą. 1939 m. kovą iš Klaipėdos skubiai pasitraukė daugybė lietuvių ir žydų tautybės civilių, buvo evakuotos administracinės įstaigos, išvesti mūsų kariuomenės daliniai. Pedagoginis institutas buvo perkeltas į Panevėžį, čia studijas 1939 m. birželio 30 d. baigė ir A. Ramanauskas. Virš Klaipėdos jau plėvė savo vėliava su svastika.

Visų šių dramatiškų įvykių fone jaunasis mokytojas A. Ramanauskas 1939 m. nusprendė stoti į Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokyklą Kaune. Baigė ją su paskutine kariūnų aspirantų laida 1940 m., jam buvo suteiktas jaunesniojo leitenanto laipsnis. Tais pačiais metais

Kariūnai aspirantai stažuotėje Ukmergėje 1939 m. A. Ramanauskas – pirmoje eilėje trečias iš kairės

Lietuva prarado laisvę. Kariuomenė dėl valstybės vadovų sprendimo tąsyk šalies negynė. Vėliau šią daugelio žmonių jausimą gėdą teko su kaupu nuplauti partizanams, tarp kurių buvo ir A. Ramanauskas. Bet iki lemtingo sprendimo paimti į rankas ginklą ir išeiti į mišką dar buvo likę keletas metų.

Mokytojo Dzūkijoje

1940 m. A. Ramanauskas pradėjo mokytojauti Krivonių pradinėje mokykloje netoli Druskininkų, taip pat dirbo kai kuriose kitose Dzūkijos mokyklose. 1941 m., prasidėjus Vokietijos ir Sovietų Sąjungos karui ir Birželio sukilimui, A. Ramanauskas stojo į sukilėlių gretas. Anot istoriko Algio Kašėtos, „jis buvo sukilimo dalyvis, vadovavo partizanų būriui, tačiau Druskininkų apylinkėse nesiplėtojo aktyvūs veiksmai prieš Raudonąją armiją. Pasitraukus raudonarmiečiams, sukilėliai tiesiog palaikė viešąją tvarką. Lietuvą užėmusių vokiečių karinė vadovybė uždraudė Lietuvos laikinąją vyriausybę, todėl sukilėlių būriai buvo priversti išsiskirstyti“.

Lietuvą okupavus vokiečiams, A. Ramanauskas persikėlė į Alytų, apsigyveno, kaip jis vadino, „Kurorto rajone“ ir pradėjo dėstyti net kelis dalykus (lietuvių kalbą, matematikos dėstymo metodiką, kūno kultūrą, karinį rengimą) Alytaus mokytojų seminarijoje. Kolegos

prisiminė Adolfą kaip gero būdo, linkmą, labai draugišką žmogų. Jis taip pat garsėjo kaip puikus dainininkas, muzikantas – grojo akordeonu.

A. Ramanauskas veikiausiai visą gyvenimą būtų dirbęs mėgstamą pedagoginį darbą, bet, sugrįžus sovietiniams okupantams, patriotiškas pedagogas ir atsargos karininkas negalėjo ilgiau stebėti, kas dedasi okupuotoje Lietuvoje. Vėliau atsiminimų knygoje „Daugel krito sūnų... Partizanų gretose“ A. Ramanauskas-Vanagas rašė:

„Dabar, kai tiesiogiai patyriau, ką okupantas daro miestuose ir kaimuose, kai pamačiau nekaltų lietuvių kraują ir kančias, tapau mirtinu komunizmo priešu ir priešų visų tų, kurie, kad ir gavę puikią pamoką pirmos bolševikinės okupacijos metu, vėl perėjo į tautos išgamų eiles. Okupantui ne taip puikiai sekėsi, kaip buvo skelbiama susirinkimuose ir mitinguose. Gaivališka kilęs lietuvių priešinimasis rodė, kad lietuvių tauta neišklusniai kaip avelė, varoma į pražūtį. Atsitiko taip, kad vieną rytą, eidamas į Mokytojų seminariją, pamačiau būrelį seminaristų, kurie skaitė kažkokį lapelį, prilipintą ant prie pat šaligatvio buvusios aukštos lentinės tvoros. Stabtelėjęs ir aš perskaičiau tą lapelį. Tai buvo rotatoriumi spausdintas atsisaukimas, kuriame lietuviai raginami nenusiminti, nepasiduoti priespaudai ir kovoti su okupantais. Labiausiai man įstrigo žodžiai: „...tik į darbą

greičiau, tik mylėkim karščiau, tik, vyrai, pajudinkim žemę“. Parašas — Lietuvos partizanai. <...> Visą dieną gyvenau giliu įspūdžiu, kurį man padarė atsisaukimo turinys. Tai turėjo reikšmės mano tolesniam apsisprendimui — aš nutariau nelikti pasyviu stebėtoju to, kas vyksta.“

Sunkūs sprendimai

1945 m. balandį jis stojo į partizanų gretas, tapo Nemunaičio (netoli Alytaus) partizanų būrio, o netrukus – kuopos, bataliono, Merkio rinktinės vadu. Vėliau daugiausia veikė Merkinės apylinkėse. A. Ramanauskas, dabar jau žinomas Vanago slapyvardžiu, pasirodė esąs puikus organizatorius, vadas, lyderis, sugebąs telkti aplink save kitus kovotojus. Pirmaisiais partizaninio karo metais nestigo chaoso, kartais – net sutrikimo. Iš pradžių nebuvo aiškios partizaninio judėjimo struktūros, trūko disciplinos. Vanagai labai pravertė ne tik asmeninės lyderio savybės, bet ir anksčiau įgytas pedagoginis bei karinis išsilavinimas.

Jam ne kartą teko priimti išties nelengvus sprendimus. Pavyzdžiui, kaip elgtis su išdavikais, sulaužiusiais partizanų priesaiką, netinkamai besielgiančiais partizanais arba į nelaisvę paimtais priešais. Būdavo atvejų, kai už sunkius nusikaltimus partizanų karo lauko teismas nuteisdavo mirties bausme ir nuteistieji buvo sušaudomi. Tačiau esant bent men-

A. Ramanauskas-Vanagas su kovos bendražygiu Lionginu Baliukevičiumi-Dzūku. 1947 m.

kiausiai galimybei paprotinti okupantų pusėn stojusį žmogų, paskatinti jį elgtis kitaip, partizanų vadas rinkdavosi būtent šį poveikio būdą.

Išlikti humaniškam vykstant kruvinai kovai su okupantais buvo nepaprastai sunku. Kai kone kasdien žūsta tavo bendražygiai, kai tauta engiama ir tremiama, kai persekiojami tavo artimieji, išsaugoti savitvardą nelengva. Juolab kad okupantai ir jų talkininkai elgėsi išties nežmoniška. Apie tai pats Vanagas rašė:

„Pačiupe į savo rankas partizaną, jo uniformą rusai su sribais pasidalydavo. Dar įvykio vietoje nuo gyvo partizano ar jo lavono nutraukdavo batus. Partizanų lavonai būdavo paliekami visiškai nuogi arba tik su apatiniais baltiniais. Vieną kartą rusai su sribais partizaną nukovė prie savo namų. Tuo metu buvo areštuotas ir partizano tėvas. Visą kelią iki miestelio rusai su sribais privertė tėvą sėdėti ant sūnaus lavono krūtinės. Kartais vienu virvės galu surišdavo nukautą partizano kojas, o antrąjį pririšdavo prie vežimo. Sribai ir rusai važiuodavo susėdę, o lavoną vilkdavo žeme iki pat miestelio. Ar begali būti kas niekškesnio? Miestelyje partizanų lavonų išniekinimas tęsdavosi mažiausiai tris paras. Lietuvoje nerasime tokio miesto ar miestelio, kuriame nebūtų buvę niekinami partizanų lavonai.“

Taktikos mokė žiuri tikrovė

1946 m. Vanagas buvo paskirtas Dainavos apygardos, jungusios Dzūkijos partizanus, vado pavaduotoju. Jis dalyvavo daugybėje susirėmimų su priešais. Viena garsiausių jo vadovautų operacijų – Merkinės miestelio puolimas 1945 m. gruodį.

Adolfas Ramanauskas-Vanagas (kairėje) ir Albertas Perminas-Jūrininkas Dzūkijos miškuose. 1946 m.

Dainavos apygardos vadas A. Ramanauskas-Vanagas įteikia apdovanojimą Kazimieraičio rinktinės Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto grupės vadui Adolfui Baubliui-Merkiui

Mergaitė, iš kurios okupantai atėmė Tėtį...
Duktė Auksutė ant A. Ramanausko kelių.
1954 m.

pogrindinis laikraštis rusų kalba „Svobodnoje slovo“, skirtas okupacinės kariuomenės kariams. Šiame leidinyje, kurio egzempliorių partizanai ir jų ryšininiai stengėsi palikti greta okupantų pajėgų dislokacijos vietų, buvo bandoma paaiškinti tikruosius partizanų siekius.

Šautuvas ir plunksna

1949 m. A. Ramanauskas-Vanagas dalyvavo Lietuvos partizanų vadų suvažiavime ir vasario 16 d. Minaičių kaime (Radviliškio r.) pasirašė istorine tapusią Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) deklaraciją. Jame buvo sudaryta vyriausioji partizanų vadovybė, LLKS Tarybos pirmininku išrinktas Jonas Žemaitis-Vytautas, o jo pavaduotoju – A. Ramanauskas-Vanagas. 1949 m. rudenį jam buvo suteiktas pulkininko laipsnis.

Grįžęs į Dzūkiją, A. Ramanauskas-Vanagas matė, kaip dėl nuolatinių kovų greitai retėja jo kovotojų gretos. Masiniai trėmimai, suėmimai, kitos represijos retino ir partizanų rėmėjų gretas. Sovietų saugumiečiai masiškai naudojo agentų – smogikų taktiką, kai partizanais persirengę okupantų talkininkai, juodindami partizanų vardą, terorizavo niekuo dėtus žmones, rengė provokacijas prieš tikrus

partizanus, jų rėmėjus, rezgė įvairias gudrias pinkles. Jie siekė perimti partizanų ryšio kanalus, verbavo naujus agentus. Tuo metu tarp partizanų vadovybės ir atskirų padalinių kilo komunikavimo ir veiksmų koordinavimo sunkumų.

1949 m. Pietų Lietuvos partizanams buvo itin sunkūs – per metus žuvo maždaug trečdalis kovotojų. Kasmet partizanų situacija darėsi vis sudėtingesnė. 1952–1953 m. žuvo arba buvo suimti daugelis partizanų vadų. 1953 m., surengus specialiąją operaciją, sovietų saugumiečiams pavyko suimti Joną Žemaitį (1954 m. jis buvo sušaudytas Maskvoje).

1953 m. A. Ramanauskas-Vanagas, netekęs daugelio bendražygių, aktyviai kovai blėstant, ėmė slapstyti, kaip ir jo šeima. 1945 m. Vanagas susituokė su Birute Mažeikaite (partizanės slapyvardis – Vanda), 1948 m. pora susilaukė dukrelės Auksutės.

Į šalį kiek atidėjęs ginklą, partizanų vadas paėmė plunksną – rašė atsiminimus. Knyga „Daugel krito sūnų...“, kurios

atskiros dalys buvo baigtos 1952–1956 m. ir keliais nuorašais išslapstytos paspažįstamus žmones, o Lietuvai atgavus nepriklausomybę, išleistos vienu leidiniu, yra labai svarbus, autentiškas partizanų kovų liudijimas.

Nors A. Ramanauskas-Vanagas aktyviai jau nebekovojo, sovietų saugumo struktūros dėjo visas pastangas, kad jis būtų suimtas. Ši užduotis buvo patikėta labai patyrusiems saugumiečiams – Raimonių budeliui Petruui Raslanui ir Nachmanui Dušanskiui (jis vėliau asmeniškai dalyvavo partizano tardymuose ir kankinimuose). Deja, abu budeliai išvengė teisingumo – P. Raslanas gilios senatvės sulaukė pasislėpęs Rusijoje, N. Dušanskis mirė Izraelyje. Iš viso A. Ramanausko-Vanago paieškose dalyvavo per pusšimtį saugumiečių ir jų agentų. Sučiupti partizanų vadą ir jo artimuosius 1956 m. spalio 12 d. Kaune padėjo sovietų užverbuotas išdavikas. Adolfas ir Birutė Ramanauskai buvo sulaikyti gatvėje, kai ėjo vesdamiesi dviračius, iš šalia stabtelėju-

Partizanai prie simbolinio žuvusių kovos draugų partizanų kapo. Iš kairės antras –
A. Ramanauskas-Vanagas. 1948 m. balandis

Lietuvos centrinio valstybės archyvo nuotrauka

A. Ramanauskas-Vanagas po suėmimo. 1956 m.

Lietuvos ypatingojo archyvo nuotrauka

sio sunkvežimio iššokus saugumiečiams. Tai buvo ilgai vykdytos sudėtingos sovietinių čekistų operacijos atomazga.

Žuvo, bet nepasidavė

A. Ramanauskas buvo išvežtas į Vilnių, tardomas, ilgai ir žiauriai kankintas. Šis vienas iškiliausių Lietuvos partizanų vadų buvo sušaudytas Vilniuje 1957 m. lapkričio 29 d. Jo žmoną Birutę įkalino lageryje, dukrai Auksei sovietmečiu teko „banditų dukros“ etiketė.

Tik Atgimimo metais ir Lietuvai atgavus nepriklausomybę buvo galima tinkamai prisiminti ir įamžinti žuvusių Lietuvos laisvės kovotojų atminimą. 1998 m. A. Ramanauskui-Vanagai po mirties buvo suteiktas brigados generolo laipsnis. Jis apdovanotas Vyčio Kryžiaus II ir I laipsnio ordinais. Lietuvos kariuomenėje gerbiamas ir puoselėjamas šio iškilaus partizano atminimas. A. Ramanausko vardu pavadintas Lietuvos kariuomenės kovinio rengimo centras Nemenčinėje.

Ilgą laiką nebuvo žinoma, kur okupantai užkasė sušaudyto partizanų vado palaikus. Tik 2018 m., remiantis liudijimais, archyvinių dokumentų analize, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centro ir Vilniaus universite-

to mokslininkų bendromis pastangomis archeologinių tyrimų metu vadinamojoje Našlaičių kapinėse Vilniuje buvo rasti ir atlikus antropologinius tyrimus tiksliai identifiukuoti partizanų vado palaikai. Pagaliau jie atguls amžinojo poilsio pagal krikščioniškąsias ir kariuomenės pagarbos tradicijas.

Varėnos rajono Kasčiūnų kaime, Jakavonių sodyboje, atstatytas A. Ramanausko-Vanago vadavietės bunkeris, o sodybos šeimininkas partizanas Juozas Jakavonis-Tigras iki šiol pasitinka svečius ir pasakoja apie savo bendražygius – dzūkų žemės partizanus. Kasmet į šią sodybą užsuka ir Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos kariūnai, dalyvaujantys ekskursijoje po Dzūkiją.

A. Ramanausko-Vanago ir dešimčių tūkstančių jo bendražygių, aktyvių partizanų ir jų rėmėjų, kova buvo labai svarbi ir prasminga. Auksė Ramanauskaitė-Skokauskienė tėvo knygos „Daugel krito sūnų“ įžangoje tai nusakė šiais žodžiais: „Sovietinis režimas niekino laisvės kovas, šmeižė, juodino partizanus, ypač jų vadus, klastojo pokario istoriją. Mes išsaugojom savo širdyse teisingą ir šviesų vyro ir tėvo paveikslą. Aš esu giliai įsitikinusi, kad be partizanų kovų ir aukų šiandien neturėtume laisvos Lietuvos.“

Ne mažiau iškalingai savo atsimi-

nimų knygoje rašė ir pats A. Ramanauskas-Vanagas:

„Į žuvusiųjų partizanų vietą kasmet stodavo vis kiti tautos sūnūs, kurie tikėjosi savo krūtinėmis atlaikyti užimtą kovos barą, iki bus sulaukta paramos iš laisvojo pasaulio. Jie į partizanų gretas stėjo ne kaip rekrūtai, bet tikrai savanoriškais pagrindais. Visa tai rodo, kad lietuvis laisvę myli labiau negu gyvenimą. Tikrojo lietuvių tautos sūnaus ir jos dukros dvasia buvo ir tebėra nepalaužta vien dėl to, kad jie žino, jog kovojama už šventą ir teisybę reikalą. Iš istorijos mes žinome, kad ne visada kova laimima, nors kovojama už teisybę reikalą. Taip šį kartą atsitiko ir lietuviams partizanams. Tauriausieji Lietuvos sūnūs ir dukros žuvo vienas po kito kovoje su nepalyginamai gausnesniu priešais, bet jam nepasidavė. Mūsų gretas priešas per dešimt metų išžudė, nes Vakarai tik kalbėjo, bet nieko ryžtingo nenusprendė ir nepadarė. Tačiau lietuvių tauta dar nežuvus. Mes tiek metų išsilaikėme kovodami tik jos sveiko kamieno dvasiškai ir medžiagiškai remiami. Mes gyvenome ir kovojome vadovaudamiesi visos tautos kilniais idealais. Tie idealai nežuvo ir tautoje tebėra gyvi.“

A. Ramanausko-Vanago biustas

Skulptorius Stanislovas Kuzma

Kai SERE – ne vien pagarbus kreipinys

Doc. dr. Gintaras LABUTIS

Vietoje įžangos

1953 m. kovo 18 d. SSRS valstybės saugumo ministerijos (MGB) padaliniai, vykdydami operaciją Rodų miške (Panevėžio r.), sušaudė Vyčio apygardos Gedimino rinktinės partizanų grupę: žuvo rinktinės vadas ir trys partizanai. Operacijoje dalyvavo MGB spec. agentūrinė kovinė grupė, į kurią buvo įtraukti du Lietuvos partizanai. Kitą dieną ta pati agentūrinė grupė atliko kratą netoliese, Mingelionių kaime, esančioje Vazonių sodyboje, nušovė ten besislapstantį partizaną ir tuo metu buvusį kaimo gyventoją, sunkiai sužeidė vieną iš sodybos gyventojų, o namus sudegino.

Tai papasakojo man, pradinių klasių mokiniui, giminės, kurie patyrė šį išbandymą ir kurių namai buvo sudeginti. Įvykių liudininė giminaitė ne kartą keliose išsaugotose nuotraukose (jos buvo paslėptos sodybos svirne, todėl išliko) įvardijo nufotografuotus partizanus, apie juos ir apie tą graudžią kovo 19 d. pasakojo, o savo pasakojimą dažniausiai užbaigdavo rodydama į vieną iš jų, kurį vadino išdaviku ir kaltino išdavus partizanų grupę, kuri sugebėjo išlikti net iki 1953-ųjų.

Man, vaikui, nuolatos kildavo klausimas, kaip partizanų būryje atsirado išdavikas ir iš kur žinoma, kad jis išdavė, tačiau giminaitė niekada apie šį partizaną daug nepasakojo. Kaip paaiškėjo po daugelio metų, jos nuotraukoje nurodytas asmuo iš tikrųjų buvo palaužtas partizanas. Tačiau kaip ir iš kur paprastai kaimo žmonės sužinojo apie jo išdavystę, jei jis žuvo per šią MGB operaciją?

Man kartais atrodo, kad paskleidimas kaimų gyventojams informacijos apie palūžusius partizanus, jiems žuvus, buvo SSRS saugumo tarnybų psichologinių operacijų dalis. Taip pat kyla ir kita mintis – kad po 1950-ųjų visos MGB operacijos buvo labai tikslingos, o represinės jėgos struktūros daug žinojo apie daugelį partizanų, taip pat ir tiksliai jų slapstymosi vietas – bunkerius ir gyventojų sodybas, tačiau tuo metu jau niekur neskubėjo, stengėsi kuo labiau atitolinti „paskutinio partizano likvidavimo“ datą, nes, kol čia bus partizanų, su kuriais reikia kovoti, tol MGB darbuotojai turės gerai mokamą ir palyginti ramų „darbą“ Lietuvoje, o ne kažkur Sovietų Sąjungos platybėse!

Todėl galiu spėti, kad dauguma „išdavikiškų“ operacijų, kuriose dalyvavo palūžę partizanai (kitų autorių vadinami partizanais išdavikais), buvo „parodomosios“, o jų tikslas – daryti atitinkamą psichologinį poveikį partizanų rėmėjams ir visiems Lietuvos gyventojams. Beje, palūžęs partizanas paprastai dalyvaudavo tik vienoje MGB operacijoje, apginkluotas „tuščiu“ šautuvu, todėl dažniausiai per susišaudymą žūdavo. Ko gero, šie palūžę partizanai netapo pagrindine kovos su jų bendražygiais priemone, tačiau MGB galėjo pademonstruoti savo „išmonę“ ir pagrįsti teiginį, kad tik pasikeitus naikinimo metodams, Lietuvos partizanai buvo galutinai sunaikinti.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, šiam dramatiškam praeities laikotarpiui buvo skirta daug dėmesio, atlikta įvairių tyrimų – tiek profesionalių, tiek mėgėjiš-

kų. Skaitytojui, besidominčiam Lietuvos partizanų kovų istorija, o šiais metais visai Lietuvai minint partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago gimimo šimtmetį, vis dažniau sklaidžiama žinia, kad po 1950-ųjų beveik visi (!) Lietuvos partizanai palūžo ir tapo išdavikais, o ekscentriškos rašytojos įrodinėja, kad partizanų vadas A. Ramanauskas-Vanagas, įkalintas MGB kalėjime, ko gero, pats save žalojo ir... išdavė daugiau nei dvidešimt bendražygių.

Pagalvojau, kaip pasielgtų išmintingas vadas tokioje situacijoje – jei būtų žiauriai kankinamas, siekiant palaužti? Tikriausiai pateiktų MGB klaidinančią arba nesvarbią informaciją, kuri, praėjus daugiau nei penkiasdešimčiai metų, kai kam galėtų tapti „įrodymais“. Kai kurie partizanų kovų laikotarpį tiriantys mokslininkai netgi nurodo „tikslus“ partizanų išdavikų skaičius: remiantis MBG ataskaitomis, teigiama, kad partizanai išdavikai 1950–1953 m. padėjo paimti į nelaisvę apie 140 ir nukauti apie 270 partizanų, o jų išduotų civilių asmenų ir partizanų rėmėjų buvo apie kelis tūkstančius. Panašūs metodai, paremti partizanų išdavystėmis, naudoti tol, kol ginkluotojo pasipriešinimo pajėgos buvo visiškai sunaikintos, t. y. iki 1960 m.

Būsiu šįkart jausmingas: Viešpats jiems teisėjas (ir partizanams, ir partizanams išdavikams, ir... mokslininkams), nes šio mano straipsnio tikslas kitas – supažindinti su metodais ir priemonėmis, kurios galėjo būti naudojamos ir padėjo pasipriešinti priešui ir jo ketinimui palaužti karį, partizaną ar civilį, o

svarbiausia – patarti, kaip jas atpažinti ir priešintis tada, kai įtakos priemonės yra „minkštos“ ir iš pradžių dar nesusijusios su kankinimu.

Kaip išgyventi ir priešintis?

Pradėdamas šį istoriko mėgėjo tyrimą ieškojau pamato, ant kurio būtų galima statyti kario arba partizano atsparumo ir pasipriešinimo sistemą. Vertybinio pamato paieška prasidėjo nuo Lietuvos Partizano priesaikos:

„Prisiekiu Visagalio Dievo akivaizdoje, kad ištikimai ir sąžiningai vykdysiu Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio nario pareigas, kovosiu dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo nesigailėdamas nei savo turto, nei sveikatos, nei gyvybės, tiksliai vykdysiu Sąjūdžio įstatus, statutus ir savo viršininkų įsakymus, šventai laikysiu visas man patikėtas paslaptis, niekada su Lietuvos priešais nesidėsiu ir visa, ką tik apie juos sužinosiu, tuoj savo viršininkams pranešiu, saugosiu šalies gerovę ir visur elgsiuos, kaip doram, klusniam ir narsiam laisvės kovotojui elgtis pridera. Gerai žinau, kad už sąmoningą uždavinių nevykdymą ir paslapties išdavimą man gresia mirties bausmė. Tepadeda man Viešpats Dievas mano darbuose Tėvynei Lietuvai.“

Tačiau priesaikos tekste nenurodyta, kaip turėtų elgtis partizanas, pakliuvęs į priešų nelaisvę. Skaitant partizanų judėjimui skirtą literatūrą atrodo, jog daugelis partizanų, pajutę, kad gali

patekti į nelaisvę, susisprogdindavo ar kitaip nusižudydavo („gyvas nepasiduosiu“). Tačiau kaip elgtis partizanui, gyvam paimtam į nelaisvę? Kaip išgyventi, kaip priešintis?

Regis, su panašia problema po Antrojo pasaulinio karo susidūrė ir didžiųjų pasaulio šalių kariuomenės. Ko gero, suprantama, kad kariams, kurių veikla susijusi su rizika patekti į priešų nelaisvę, aiškinta, kaip išlikti oriems, nepalūžti per tardymus, tačiau bendros priemonių sistemos tuo metu dar nebuvo.

Tik po Korėjos karo (1950–1953 m.) buvo sukurta vadybinė mokomoji kario rengimo sistema, pavadinta *SERE* – *Survive-Evade-Resist-Escape* (išgyvenk, išvenk, priešinkis, pabėk), kurios iniciatorė buvo Jungtinių Amerikos Valstijų kariuomenė, tačiau greitai pagrindinius šios sistemos elementus perėmė Jungtinės Karalystės, Prancūzijos ir kitų šalių ginkluotosios pajėgos.

Per pastaruosius daugiau nei penkiasdešimt metų *SERE* struktūra buvo išplėta ir patobulinta, parengtos *SERE* mokymo programos susietos su nustatytais *SERE* kompetencijų lygmenimis (A, B ir C), atitinkančiais specifinius karių reikalavimus. Pastaruoju metu *SERE* mokymai vyksta daugelyje karo akademijų, tačiau pagrindiniai *SERE* metodai sėkmingai taikomi ir civilinėje srityje – visi išgyvenimo kursai, kuriuos noriai lanko civiliai, apima pirmuosius du *SERE* etapus (išgyvenk–išvenk). Lietuvos karo akademijoje vykdo-

mi išgyvenimo, arba psichofiziniai, mokymai – taip pat *SERE* programos dalis.

Tačiau grįžkime prie Lietuvos partizanų, kuriems, ko gero, buvo labai svarbios pasipriešinimo ir pabėgimo (*Resist-Escape*) kompetencijos, tačiau, praėjus daugiau nei penkiasdešimčiai metų, sunku rasti informacijos, kaip partizanai buvo rengiami priešintis pakliuvus į nelaisvę, todėl veikiausiai „žūsiu, bet nepasiduosiu“ buvo dažniausiai partizano pasirenkamas sprendimas. Tačiau ar galėjo būti ir kitų pasirinkimų?

Šiuolaikinė SERE sistemos struktūra

Kaip šios sistemos pavyzdį galima pateikti Jungtinių Amerikos Valstijų kariuomenės *SERE* struktūrą. Įdomu tai, kad, pagal ją, be kario priesaikos, egzistuoja papildomos kario elgesio nuostatos reguliuojančios taisyklės, vadinamos kodeksais, kurios ne tik apibūdina pagrindinius kario įsitikinimus, jo credo (*Soldier's Creed*), bet ir kariaujančio kario elgesį (*Soldier's Code*) per karinę operaciją. Šios kodekso nuostatos tampa vertybiniu kario ugdymo pamatu.

Toliau pateiksiu šiuo metu galiojantį Jungtinių Amerikos Valstijų kariaujančio kario kodeksą, kuriame apibūdinamos šalies ginkluotųjų pajėgų karių elgesio ir veiksmų gairės. Reikia atminti, kad šios gairės taikomos ne tik mūšio lauke, bet ir tuo atveju, kai karys yra paimtas į nelaisvę ir tampa karo belaisviu. Kodekso esmė išdėstyta šešiuose jo straipsniuose.

Jungtinių Amerikos Valstijų kariaujančio kario kodeksas

I straipsnis. Aš esu amerikietis, kovojantis kartu su pajėgomis, kurios saugo mūsų šalį ir gyvenimo būdą. Esu pasirengęs paaukoti savo gyvybę, kad ją apginčiau.

II straipsnis. Aš niekada laisva valia nepasiduosiu, niekada neišduosiu savo būrio narių, kol jie vis dar gali priešintis.

III straipsnis. Jei būsiu paimtas į nelaisvę, aš ir toliau priešinsiuos visais įmanomais būdais. Aš stengiuosi pabėgti iš nelaisvės ir padėsiu kitiems pabėgti, nepriimsiu nei pažadų, nei kitų malonių iš savo priešų.

Iššūkiai NACIONALINEI GYNYBAI nūdienos geopolitiniame kontekste

Doc. dr. Svajonė BEKEŠIENĖ

2018 m. balandžio 25–27 d. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos kvietimu Lietuvos ir užsienio šalių mokslininkai dalyvavo Generolo Silvestro Žukausko poligone Pabradėje vykusioje tarptautinėje tarpdisciplininėje mokslinėje konferencijoje „Iššūkiai nacionalinei gynybai nūdienos geopolitiniame kontekste“.

Konferencijos dalyvius Švenčionių rajone, Pabradės poligone, sveikina LKA Bazinių karininkų kursų viršininkas plk. ltn. Leonas Lukoševičius

Sveikinimo žodį jos dalyviams tarė LKA Bazinių karininkų kursų viršininkas plk. ltn. Leonas Lukoševičius ir Gynybos paramos fondo vadovas, buvęs Lietuvos kariuomenės pulkininkas Vaidotas Malinonis.

Konferencijos plenarinių pranešimų sesiją pradėti buvo pakviestas Kauno technologijos universiteto Europos instituto vadovas, ambasadorius Vygaudas Ušackas. Jis visiems susirinkusiesiems perskaitė pranešimą „Baltijos šalys jungtiniame, sudėtingame ir prieštaringame pasaulyje“ – apžvelgė geopolitinę situaciją ne tik Europoje, bet ir visame pasaulyje, atkreipė dėmesį į kylančias grėsmes.

Ambasadorius Vygaudas Ušackas skaito pranešimą

Šios konferencijos tematika taip pat buvo glaudžiai susijusi su NATO pajėgų integravimo vienetu Lietuvoje, kuris yra vienas iš šešių štabų, įsteigtų Vidurio ir Rytų šalyse narėse reaguojant į kintančią saugumo aplinką. Apie NATO pajėgų integravimo vieneto uždutis ir kylančius iššūkius papasakojo NATO pajėgų integravimo vieneto Lietuvoje vado pavaduotojas plk. ltn. Mindaugas Petkevičius. Jis paminėjo, kad štabas prisideda prie bendrų su sąjungininkais pratybų ir mokymų, taip pat palaiko ryšį su NATO operatyvinėmis vadovietėmis.

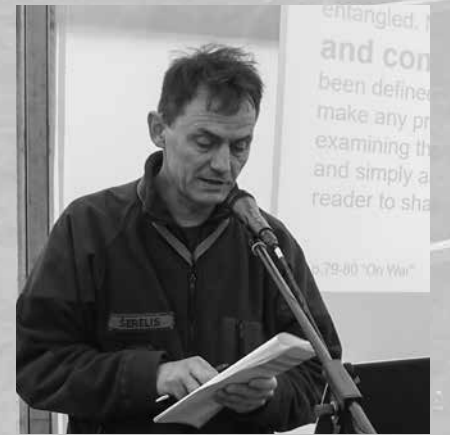

NATO pajėgų integravimo vieneto Lietuvoje vado pavaduotojas plk. ltn. Mindaugas Petkevičius

Konferencijos dalyviams LKA Bazinių karininkų kursų viršininkas plk. ltn. Leonas Lukoševičius savo pranešime „C. Clausewitzo trejybė ir šiuolaikiniai mažo intensyvumo konfliktai“ nubrėžė paraleles tarp šiandienos ir šio žymaus XIX a. generolo karo meno teorijų.

Plk. ltn. Leonas Lukoševičius

Plk. ltn. Valerijus Šerelis skaito pranešimą

Plk. ltn. Leonas Lukoševičius pabrėžė, kad Clausewitzo idėjos vis dar aktualios šiuolaikinėse karinėse kampanijose, todėl jomis sėkmingai naudojasi tiek karių vadai, tiek politiniai lyderiai, kurie privalo sutelkti dėmesį ir pastangas, siekdami savo politinių ir karinių tikslų ir norimų galutinių rezultatų.

Mokymo ir doktrinų valdybos vado pavaduotojas plk. ltn. Valerijus Šerelis pranešime „Atsparumas informacijai“ nagrinėjo šią labai aktualią problemą. Jis atkreipė dėmesį į Rusijos Federacijos karinę doktriną, joje nusakytus dabartinių karinių konfliktų ir jėgos naudojimo juose ypatumus.

Apibūdindamas Lietuvos Respublikos karinę strategiją, plk. ltn. Valerijus Šerelis įvardijo jos esminį elementą – patikimą atgrasymą. Šios strategijos tikslas – įtikinti galimą agresorių, kad jo kariniai veiksmai prieš Lietuvą žlugs ir jis patirs daug nuostolių, nepasiekęs savo tikslo. Pranešėjas pabrėžė, kad esminė patikimo atgrasymo priemonė, be savarankiškos ir kolektyvinės Lietuvos gynybos pajėgumų, yra piliečių valia priešintis ir jų atsparumas informacinėms atakoms. Piliečiai, kurie yra motyvuoti ir pasirengę ginti savo valstybę, privers agresorių suprasti, kad atakuodamas jis susidurs su visos tautos pasipriešinimu.

Konferencijoje pranešimus skaitė kviestiniai užsienio universitetų mokslininkai. Per plenarines sesijas savo mokslinių tyrimų rezultatus pristatė pranešėjai iš Lenkijos, Čekijos, Indijos, Libano ir Slovakijos.

Varšuvos karo technologijų universiteto (Lenkija) prof. habil. dr. Eugeniuszas Cieślakas pristatė savo mokslinių tyrimų rezultatus pranešime „Žmonių ir technologijų supratimas. Profesinis karinis ugdymas ir ateities vadų ugdymo iššūkiai“. Jis atkreipė dėmesį, kad saugumo aplinka sparčiai kinta, o panaudoti karinę galią darosi vis sunkiau. Šiandien kariuomenių vadai susiduria su „suspaustu kovos lauku“, jie turi veikti sudėtingoje socialinėje, kultūrinėje ir ekonominėje aplinkoje, todėl būsimiems vadams ateityje reikės vis daugiau įvairių socialinių ir technologijų žinių. Profesinis (karinis) ugdymas turi suteikti unikalias galimybes, kad būsimi vadai galėtų augti intelektualiai, gebėtų numatyti saugumo aplinkos pokyčius.

Pranešėjas – Varšuvos karo technologijų universiteto prof. habil. dr. Eugeniuszas Cieślakus

Atsargos pulkininkas leitenantas inžinierius prof. *Marianas Januszka Lopatka*, Varšuvos karo technologijų universiteto Mechanikos inžinerijos fakulteto vedėjas, turintis daug darbo su inžinierių korpuso robotais, kita įranga, kurios parametrų įtaką nuodugniai studijuoja, ir kariuomenės inžinerinio korpuso technika patirties, perskaitė pranešimą „Ateities robotai naudojant C-IED“. Profesorius atkreipė dėmesį į tai, kad šiuolaikiniai kariniai konfliktai ir veiksmai rodo, jog vis daugiau naudojama įvairių sprogmenų, ir tai yra didesnių tiek kovos technikos, tiek gyvosios jėgos nuostolių priežastis. Todėl ateityje robotai bus naudojami asimetrijuose veiksmuose, mažo intensyvumo konfliktuose ir kituose klasikiniuose kovos veiksmuose, taip pat srityse, kuriose užtikrintų karinių padalinių patruliavimo ir kovos veiksmų urbanizuotose vietovėse inžinerinį palaikymą, inžinerinį patruliavimą tiesiant kelius, įgyvendinant kitas užduotis.

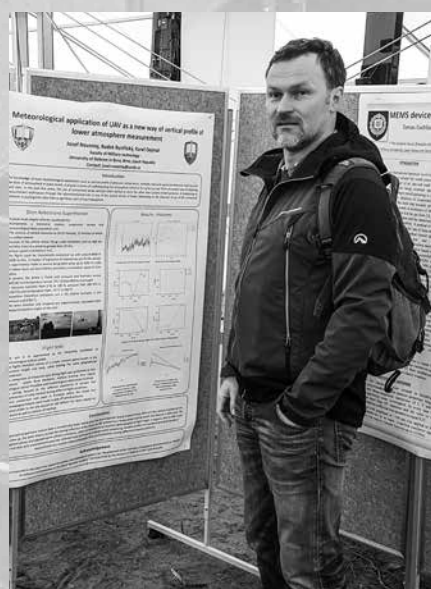
Elektroninės mikroskopijos laboratorijos vadovas, Varšuvos karo technologijų universiteto inžinierius prof. dr. Marcinas Wachowski pranešime „Eksperimentinis tyrimas balistinio AA 2519

–AA 1050-Ti6Al4V laminato pagal STANAG 4569 2 lygį“ supažindino su ilgamečio mokslinio darbo patirtimi kuriant naują, ypač atsparią medžiagą, kuri bus naudojama aviacijoje.

Plk. ltn. prof. inžinierius *Josefas Novotny*, Brno gynybos universiteto Geografijos ir meteorologijos katedros (Čekija) vedėjas, atliekantis tyrimus, susijusius su naujų technologijų naudojimu aplinkos duomenų rinkimo problemoms spręsti, savo pranešime „Nauja tendencija – aplinkos duomenų ir informacijos rinkimas naudojant nepilotuojamus orlaivius“ apžvelgė naujais pasiekimus šioje srityje.

Plk. ltn. prof. inžinierius *Josefas Novotny*, Brno gynybos universiteto Geografijos ir meteorologijos katedros vedėjas

Plk. ltn. prof. *Jiří Neubaueris*, Brno gynybos universiteto Lyderystės fakulteto Ekonometrijos katedros vedėjas

Plk. ltn. prof. *Jiří Neubaueris*, Čekijos Brno gynybos universiteto Lyderystės fakulteto Ekonometrijos katedros vedėjas, analizavęs gynybos išlaidas 2001–2016 m. keliose pasirinktose NATO šalyse, kalbėjo apie atliekamų empirinių NATO šalių gynybai skiriamų lėšų tyrimo rezultatus.

Košicės technikos universiteto (Slovakija) Aeronautikos fakulteto prof. ats. brg. gen. *Miroslavas Kelemenas* pristatė pranešimą „Saugumo valdymas oro transporte: pavyzdinis tarpdisciplininis specialiųjų saugumo klausimų tyrimas“. Šis mokslininkas yra parašęs daugiau nei 60 straipsnių apie oro transporto saugumo valdymą. Turintis didelę patirtį atsargos generolas M. Kelemenas pabrėžė, kad mokslinis pažinimas, eksperto išsilavinimas, profesionalumo ugdymas ir sudėtingas praktinis oro transporto ir specializuotos darbuotojų mokymo paslaugos, kuriomis remiama veikla, ir toliau turėtų būti mūsų dėmesio centre, o ekspertų užmojis yra prisidėti prie mokslinio tyrimo ir švietimo oro transporto saugumo valdymo srityje.

Konferencijoje aktyviai dalyvavo ir Kauno technologijos, Vilniaus, Vilniaus Gedimino technikos, Mykolo Romerio universitetų mokslininkai. Kviestiniai pranešėjai, Kauno technologijos universiteto prof. habil. dr. Algimantas Fedaravičius ir jo kolega doc. dr. Arvydas Survila, pristatė savo mokslinių darbų rezultatus, susijusius su simuliacinių karių treniravimo sistemų kūrimu. Kauno technologijos universiteto prof. dr. Saulius Japertas ir dr. Tautvydas Bakšys, atlikę karinių bepiločių orlaivių pažėdžiamumo tyrimą, pateikė jų patiriamų nuostolių analizę.

Vilniaus universiteto Teorinės fizikos ir astronomijos instituto dr. Jelena Tamulienė 2014–2016 m. dirbo su LKA mokslininkais naujų sprogstamųjų medžiagų, potencialių neįturtos ginkluotės komponentų, paieškos projekte. Pranešėja konferencijos dalyviams pristatė 2014–2016 m. atliktų tyrimų rezultatus.

Konferencijoje savo darbus pristatė Gedimino technikos universiteto mokslininkai prof. habil. dr. Romualdas Bausys, prof. Vida Davidavičienė, doc. dr. Virgilija Vasilienė-Vasiliauskiene. Mokslinius tyrimus gynybos tema aptarė privataus Baltijos pažangiųjų technologijų instituto, kuris yra orientuotas į aukšto

Konferencijos pirmininkė LKA Inžinerinės vadybos katedros doc. dr. S. Bekešienė su Kauno technologijos universiteto profesoriais ir magistro laipsnio jame siekiančiais studentais iš Indijos

lygio mokslinius tyrimus, kuria ir tobulina naujas technologijas, dr. Gediminas Molis ir mgr. Danguolė Kalinauskaitė. Šių mokslininkų darbai apie dirbtinio intelekto taikymą atvirų šaltinių žvalgyboje ir neuroniniais tinklais paremtų algoritmų naudojimą signalų apdorojimui, atpažinimui ir klasifikavimui (rada-

rai ir signalų žvalgyba) labai reikalingi ir laukiami.

Tyrimus ekologijos tema jau daug metų atlieka UAB „Ineco“, o konferencijoje jos atstovas dr. Julijus Budilovskis supažindino su naujausiais technologiniais sprendimais, taikomais užteršto požeminio vandens valymui.

Šiame renginyje aktyviai dalyvavo ir LKA mokslininkai. Apie postmodernias grėsmes nacionaliniam saugumui postmoderniame pasaulyje savo išvalgomis pasidalijo LKA Humanitarinių mokslų katedros dėstytojos doc. dr. Rolanda Kazlauskaitė Markelienė ir doc. dr. Audronė Petrauskaitė.

Mokslinius darbus pristatė LKA dėstytojos doc. dr. Audronė Petrauskaitė, doc. dr. Rolanda Kazlauskaitė Markelienė, dr. Jolanta Sabaitytė ir prof. dr. Aidas Vasilis Vasiliauskas

Mokslininkės atkreipė dėmesį į tai, kad sudėtingas šiuolaikinės visuomenės tapatumo konstravimo procesas lemia daugelį aktualių nacionalinio saugumo problemų. Jų nuomone, didžiausia grėsmė valstybės saugumui ir gynybai tampa kolektyvinio tapatumo fragmentacija ir fiksacija. Šie prieštaringi procesai kelia pavojų tolesnei visuomenės raidai, jos pilietinės savimonės formavimuisi ir demokratinių procesų plėtrai. Kolektyvinio tapatumo problemos – vienos aktualiausių šiuolaikinėje visuomenėje, kadangi tampa daugelio dabartinių grėsmių priežastimi (terorizmo, socialinių problemų, migracijos, korupcijos ir t. t.).

LKA Inžinerinės vadybos katedros mokslininkai doc. dr. Svajonė Bekešienė ir doc. dr. Nikolajus Dobržinskis aptarė bepiločių orlaivių keliamas grėsmes, naudojant UAV virš karinių teritorijų ir kitų ribojamų zonų, taip pat galimas apsaugos nuo tokių pažeidimų priemones.

LKA Inžinerinės vadybos katedros mokslininkai prof. dr. Aidas Vasilis Vasilias ir dr. Jolanta Sabaitytė kartu su Vilniaus Gedimino technikos universiteto doc. dr. Virgilija Vasiliene-Vasiliaskiene ir mgr. Margarita M. Lietuvnikė pristatė Europos Sąjungos kelių transporto krovinių vežėjų patiriamos žalos dėl nelegalių imigrantų mažinimo koncepcinį modelį. Nustatyta, kad nors privataus sektoriaus krovinių pervežimo įmonės imasi prevencinių grėsmių valdymo priemonių, to nepakanka, todėl būtina viešajam ir privačiam sektoriams glaudžiau bendradarbiauti, siekiant šią žalą sumažinti.

LKA Inžinerinės vadybos katedros prof. dr. Aušrius Juozapavičius, dr. Jolanta Sabaitytė ir LKA bakalauras Pranas Karčiauskas aptarė elektroninių gynybos sistemų lyginamojo tyrimo rezultatus. Šis darbas atliktas remiantis elektroninės gynybos sistemos koncepcijos analize, nustatant palyginimui naudotinų kriterijų sąrašą. Išskiriami šie kriterijai: žmogiškieji išteklių, galimybės integruotis į esamą sistemą, naudojimosi ja funkcionalumas ir dažnių diapazonas, judumas ir veikimo atstumas. Pasinaudojant antrinių duomenų šaltinių analize, pagal nustatytus kriterijus buvo palygintos NATO ir Rusijos elektroninės gynybos sistemos.

Stendinių pranešimų autorės prof. dr. Rasa Smaliukienė, doc. dr. Dalia Prakapienė ir doc. dr. Gitana Dudzevičiūtė

Konferencijoje plačiai diskutuota žinių valdymo tema. LKA Vadybos katedros dėstytojos prof. Rasa Smaliukienė ir doc. dr. Vidmantė Giedraitytė tam skyrė pranešimą „Žinių valdymas kariuomenėje: sisteminė apžvalga“. Pranešėjos pristatė pagrindines mokslinių paieškų tendencijas, pabrėždamos, kad žinių valdymo tyrimai taip pat keičia kryptį. Anksčiau žinių vadyba buvo nagrinėjama techninių priemonių kontekste ir akcentuojama techninių sprendimų svarba

perduodant žinias, o pastaraisiais metais šios vadybos tyrimai fokusuojami į žinias, kaip į strateginį organizacijos išteklių. Karinių organizacijų tyrimuose šalia strateginio požiūrio į žinių valdymą išskiriamas ir sisteminis požiūris.

LKA Vadybos katedros doc. dr. Dalia Prakapienė ir doc. dr. Gitana Dudzevičiūtė, taip pat Mykolo Romerio universiteto mokslininkas R. Prakapas pristatė socialinių medijų įtakos nacionaliniam saugumui tyrimus.

LKA Vadybos katedros prof. dr. Gediminas Dubauskas, doc. dr. Jūratė Guščinskienė (dešinėje) ir KTU prof. Jadvyga Čiburienė

LKA Vadybos katedros prof. dr. Gedimino Dubausko tyrimas buvo skirtas nacionalinio biudžeto sandarai, finansams ir pinigų politikai, kuri yra svarbi ir universali kiekvienos šalies bendruomenės ugdymo sritis, tirti.

LKA Vadybos katedros doc. dr. Jūratė Guščinskienė kartu su KTU prof. Jadvyga Čiburienė pristatė mokslo tiriamąjį darbą „Nacionalinio saugumo vidiniai aspektai: Lietuvos atvejis“. Jame kaip iššūkiai nacionaliniam saugumui analizuoti konkretaus regiono ir pasaulinės galios centrų geopolitiniai pavojai.

Šia konferencija buvo siekiama paskatinti Lietuvos mokslo plėtrą, tarptautinius ryšius, skleisti naujausias idėjas tarp mokslinį darbą dirbančių magistrantų ir doktorantų, todėl joje dalyvavo jaunieji Lietuvos ir užsienio universitetų mokslininkai. Vilniaus Gedimino technikos universiteto doktorantas libanietis Youssefas El Tabsha kartu su prof. Vida Davidavičiene ir dr. Jolanta Sabaityte pristatė informacinių ryšio technologijų galimybes, saugant Libano energetikos sektorių.

Konferencijoje skaityti pranešimai ir pristatyti mokslo tyrimų rezultatai buvo glaudžiai susiję su karybos problemų sprendimu ir karininkų, kaip specialistų, rengimu. Šie tiriamieji ir taikomieji darbai taip pat siejami su saugumu ir technologiniais sprendimais. Platus mokslinių tyrimų spektras suteikė galimybę keistis informacija ir bendradarbiauti su kitų šalių tyrėjais, paskatino diskusijas apie Lietuvos krašto apsaugos sistemos tobulinimą, nagrinėjant šiandienos geopoliniame kontekste kylančias aktualias problemas.

LKA Humanitarinių mokslų katedros Visuomenės saugumo ir gynybos programos magistrams ši konferencija padėjo įvertinti geopolitinės situacijos reikšmę nacionaliniam saugumui, suteikė progą susipažinti su naujausiais pasaulyje atliekamais tiriamaisiais darbais, jų praktinio taikymo ypatumais, paskatino diskutuoti ir keistis nuomonėmis.

Šio renginio dalyviai taip pat turėjo unikalią galimybę stebėti praktinį gynybos technologijų pristatymą *Live Firing Show 2018*. Jo metu pirmą kartą realiomis sąlygomis atviroje aplinkoje buvo išbandyta įvairi ginkluotė naudojant stacionarius taikinius, pastatus, imituojamąsias plokštes, taip pat tanką.

Jungtinių Arabų Emyratų firmos NIMR automobiliai, skirti įvairioms operatyvinėms reikmėms šiuolaikinio mūšio lauke patenkinti

Parodoje *Live Firing Show 2018* Lietuvos teritorijoje pirmą kartą pademonstruotos Norvegijos bendrovės NAMMO kovinio bepiločio orlaivio, kuris gali smogti sausumos ir kitiems taikiniams, galimybės. Šis bepilotis orlaivis, apginkluotas daugelyje pasaulio valstybių kariuomenių populiariu lengvuju vienkartinu granatsvaizdžiu M-72 LAW, sėkmingai įvykdė visas numatytas užduotis – taikliai apšaudė parinktus taikinius.

Britų ir švedų gamybos efektyviai prieštankinei sistemai NLAW buvo patikėta sunaikinti tanką. Šūvis į tanką T-72 tapo pagrindiniu parodos akcentu. Nors NLAW kovinė galvutė, prakirtusi variklių skyrių, paliko tik kelias nežymias skylės tanko korpuse, ekspertai patvirtino, kad realiame mūšyje šių pažeidimų būtų užtekę T-72 varikliui sunaikinti, daliai įgulos nukauti ir net gaisrui sukelti.

Live Firing Show 2018 parodoje

Konferencijos dalyviai išbandė *Live Firing Show 2018* parodoje pristatytus gaminius (kairėje LKA Inžinerinės vadybos katedros dr. J. Sabaitytė išbando Baltijos pažangiųjų technologijų instituto siūlomą treniruoklį)

Durbės mūšio kuopos kariūnai – **DURBĖJE**

Krn. Povilas MASONIS, doc. dr. Manvydas VITKŪNAS

Puoselėjant istorinę atmintį ir ugdant būsimųjų Lietuvos karininkų patriotizmą, keturios Kariūnų bataliono kuopos yra pavadintos svarbiausių XIII–XVI a. Lietuvos istorinių pergalių vardais. 2018 m. gegužės 26–27 d. visa Durbės mūšio kuopa su savo vadu kpt. Žilvinu Zakarausku priešakyje leidosi kelionėn į Latviją ir Žemaitiją. Kaip žinome, 1260 m. žemaičiai, padedami jų pusėn stojusių kuršių, dabartinės Latvijos teritorijoje, prie Durbės ežero, sumušė kryžiuočius. Todėl buvo nuspręsta aplankyti svarbiausią Kuršo (vakarinės dabartinės Latvijos dalies) miestą Liepoją, mūšio vietą Durbėje ir Žemaitijos sostinę Telšius.

I–III kursų kariūnai kasmet vyksta į mokomąsias pažintines ekskursijas po svarbiausias istorines Lietuvos vietas, susipažįsta su šalies kariniu, istoriniu ir kultūriniu paveldu. Ši kelionė buvo išskirtinė tuo, kad vykome į užsienį, nors ir netolimą. Pagrindinis šios kelionės tikslas buvo supažindinti Durbės mūšio kuopos kariūnus su Durbės mūšio detalėmis, aplankyti jo vietą ir kitas šios Lietuvos istorijai itin reikšmingos XIII a. pergalės prieš kryžiuočius atminimo vietas. Taip pat siekta praturtinti kariūnų žinias apie Lietuvos ir Latvijos istoriją ir dabartį.

Į dviejų dienų ekskursiją kartu su kariūnais leidosi kuopos vadas kpt. Žilvinas Zakarauskas, doc. dr. Manvydas Vitkūnas ir Klaipėdos universiteto doktorantas istorikas ats. mjr. Gintautas Jakštys.

Lietuvių pėdsakai

Pirmosios dienos popietę ekskursijos dalyviai pasiekė trečiąjį pagal dydį Latvijos miestą Liepoją. Tai – įdomus, turtingą istoriją turintis uostamiestis. Dydžiu šis miestas nusileidžia mūsų šaliai Panevėžiui, bet lenkia Alytų. Čia taip pat yra pagrindinė Latvijos karinių jūrų pajėgų bazė. Kaimynų karinius laivus matėme pačiame Liepojos centre, šalia Promenade gatvės – centrinės krantinės, kurioje įsikūrusios jaukios kavinės ir viešbučiai, įrengti buvusiuose uosto prekių sandėliuose.

Liepojoje, senos kuršių gyvenvietės vietoje, Livonijos ordinas, po 1236 m. Saulės mūšio tapęs Vokiečių (Kryžiuočių) ordino šaka, 1300 m. pastatė pilį ir pradėjo kurti miestą – vieną vokiečių kolonizacijos forpostų rytinėje Baltijos pakrantėje. Liepoja ne kartą buvo pulta ir deginta lietuvių pajėgų. Nuo XVII a. Liepoja – svarbus uostas ir prekybos centras. Jis

buvo svarbus ir Lietuvai, mat Klaipėda iki pat Pirmojo pasaulinio karo pabaigos priklausė Vokietijai, o prie Lietuvos buvo prijungta tik 1923 m. Todėl per Liepoją kelis šimtmečius vyko intensyvi prekyba ir Lietuvai skirtomis bei iš Lietuvos išvežamomis prekėmis.

Lietuvos laisvės kovose Liepojai taip pat teko nemenkas vaidmuo. Per 1794 m. Kosciuškos sukilimą lietuvių sukilėliai buvo užėmę šį strategiškai svarbų uostamiestį ir dalį kitų Kuršo žemių.

XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje net penktadalį šio uostamiesčio gyventojų sudarė lietuviai. Tūkstančiai jų dirbo uoste, miesto pastatų ir karinės tvirtovės statybose. Daug lietuvių tuo metu mokėsi Liepojoje. Šiame mieste žinių sėmėsi būsimieji Lietuvos prezidentai Antanas Smetona, Aleksandras Stulginskis, kompozitorius Balys Dvarionas, rašytojai Jonas Biliūnas, Antanas Žukauskas-Vienuoelis ir daug kitų garsių mūsų tautiečių.

Kariūnai Lietuvos trispalvę išskleidė Baltijos pakrantėje
Krn. Vytenės Dagtės nuotrauką

Trečio pagal dydį Latvijos miesto Liepojos centras

Manvydo Vitkūno nuotrauka

Edukacinei programai buvusiam karo kalėjime Karostoje pasirengę kariūnai

Krn. Vytenės Dagtės nuotrauka

Liepojos šventovėse

Kariūnai leidosi į pažintinę ekskursiją po Liepojos miesto centrinę dalį, susipažino su svarbiausiais paveldo objektais. Durbės mūšio kuopos kariūnas Rokas Filipsons pasidalijo savo įspūdžiais:

„Liepojoje apžiūrėjome centrinę miesto dalį, aplankėme kelias bažnyčias. Pirmoji buvo Šv. Onos liuteronių bažnyčia, esanti šalia senosios Turgaus aikštės. Deja, dėl avarinės būklės į jos bokštą užlipti negalėjome, pasigrožėjome ja nuo žemės. Užtat pavyko iš vidaus apžiūrėti Šv. Juozapo katedrą. XIX a. pabaigoje vietoje kadaise menkos katalikų bažnytelės buvo pastatyta ši įspūdinga šventovė. Prie jos iškilimo prisidėjo ir daug lietuvių, kurių pavardės iškaltos fundatorių steloje. Tai – svarbiausi katalikų maldos namai vakarinėje Latvijos dalyje, kur jų nėra daug (kur kas daugiau rytinėje Latvijos dalyje – Latgaloje). Užėję vidun pernelgy nenustebome, nes skirtumų tarp jos ir Lietuvos bažnyčių nebuvo itin daug. Viena iš įsimintusių įžvalgų – visiškai kitokia vidaus interjero puošyba ir spalvų deriniai, taip pat specialiose stiklinėse spintose eksponuojami bažnytiniai

drabužiai. Galiausiai priėjome prie Švč. Trejybės liuteronų bažnyčios. Iš išorės tai – niekuo neišsiskiriantys maldos namai, tačiau, užėję vidun ir galiausiai pakilę į bokštą, supratome, kad kelionės vadovai mūsų neapgavo – šią bažnyčią apžiūrėti tikrai verta. Čia įrengti vieni didžiausių pasaulyje (pagal vamzdelių skaičių) mechaninių vargonų, o nuo bažnyčios bokšto atsiverianti miesto panorama patvirtina šiai šventovei tenkantį Liepojos pažibos vardą. Maloniai nustebino senyas bažnyčios prižiūrėtojas, kalbantis ne tik latviškai ir rusiškai, bet ir puikia anglų kalba.“

Baterijos virsta į jūrą

Ne mažiau įspūdingų kariūnams paliko apsilankymas šiaurinėje Liepojos dalyje – Karostoje. Tai XIX a. antrojoje pusėje – XX a. pradžioje pastatytas didžiulis karinis miestas. Tada Liepojos miestas buvo fortifikuotas, o svarbiausi objektai sutelkti Karostoje. Carinės Rusijos valdymo laikais Liepoja tapo itin svarbia karinio laivyno baze. Apsilankyti Karostoje verta pirmiausia dėl įspūdingai atrodančių įtvirtinimų (daugiausia – kranto artilerijos baterijų). Rusijos ka-

riuomenė čia pastatė moderniausių tų laikų jūrų tvirtovę, daugumą jos statinių pati susprogdino Pirmojo pasaulinio karo pradžioje. Didelę dalį griuvusių skaliauja jūros bangos.

Kariūnui Lukui Čipkui šie vaizdai paliko neišdildomą įspūdį: „Tik atvažiuavę į Liepoją, vykome apžiūrėti jūros pakrantėje esančių fortifikacinių įrenginių. Daug įdomaus apie ten stūksančius betoninius gynybinius įtvirtinimus mums papasakojo dėstytojas M. Vitkūnas. Vėliau savarankiškai apžiūrėjome jūros pakrantę, kurioje buvo pastatyta nemažai gynybinių įtvirtinimų, bunkerų, baterijų ir pakrantės stebėjimo bokštelių. Deja, iš daugelio karinio paveldo objektų liko tik betono luitai. Tačiau nuo kranto į jūrą virstantys galingų pakrantės artilerijos baterijų likučiai atrodo ištis įspūdingai!“

Karostoje gausu skirtingų epochų statinių. Šalia dailių raudonplyčių carinės Rusijos valdymo laikotarpio pastatų boluoja neišvaizdūs melsvi blokiniai penkiaaukščiai, pastatyti okupacinės sovietinės kariuomenės statybos dalinių. Sovietmečiu Karosta buvo viena didžiausių karinių jūrų bazių, čia buvo dislokuoti ne tik įprasti, bet ir povande-

Ruošiamės nakvynei kalėjimo kameroje

Krn. Vytenės Dagtės nuotrauka

niai karo laivai. Dabar nedidelėje buvusio karinio miestelio dalyje šeiminingai Latvijos karinės jūrų pajėgos, čia taip pat veikia Baltijos šalių kariuomenių narus rengiantis mokymo centras.

Nakvynė kalėjime

Nakvoti ekskursijos dalyviams teko ir buvusio karo kalėjimo kameroje. Šis pastatas pagal paskirtį naudotas visų čia buvusių karinių įgulų – carinės Rusijos kariuomenės, vokiečių per Pirmąjį ir Antrąjį pasaulinius karus, tarpukario Latvijos, nacių, sovietų kariuomenių. Galiausiai čia veikė atkurtos Latvijos kariuomenės areštinė, uždaryta 1997 m. Vėliau pastatas buvo perduotas viešajai įstaigai, čia rengiančiai itin tikroviškus vaidinimus ir ekskursijas turistų grupėms.

Kariūnų taip pat laukė itin įsimintina ir daug emocijų sukėlusioje edukacinėje programoje. Kalėjimo darbuotojai įtaigiai leido suprasti ir pajusti, ką teko patirti ir išgyventi čia įvairiais laikotarpiais kalėjusiems žmonėms.

Užplūdusiomis emocijomis pasidalijo kariūnas Arnas Perskauda: „Čia kalėjo kariškiai, kuriems buvo skirtos

drausminės nuobaudos, o karo metais buvo laikomi karo belaisviai. Dabar šioje vietoje rengiamos ekskursijos, lankytojui leidžiama trumpam pasijusti kaliniu ir išgyventi tai, ką išgyveno bausmę atliekantys žmonės.

Atvykusius mus pasitiko rūstaus veido prižiūrėtojai, jie liepė vaikščioti „žąsėle“, daryti atsispaudimus ir kitus fizinius pratimus, ravėti darželį – visa tai, kas kažkada buvo kalinių rutina. Buvo supažindinti su baisiomis gyvenimo kalėjime sąlygomis – jame vyravo psichologinė įtampa, kaliniams nuolat trūko miego, o maisto dienos normą sudarė 150 gramų duonos pakaitalo, kuris buvo gaminamas iš pjuvenų, miltų ir vandens. Taip pat galėjome apžiūrėti kalėjimo kameras su paliktais niūriais ir tikrai ne pozityviai nuteikiančiais kalinių užrašais ant sienų, o ryte kiekvienas įsigyti suvenyrų.

Šią ekstremalią ekskursiją priėmėme kaip atrakciją, su šypsena, viskas ištis patiko, buvo neįprasta. Antra vertus, ši patirtis mus privertė susimąstyti, kokia sunki buvo čia patekusių žmonių dalis ir kaip gyvenant tokiomis sąlygomis pavykdavo nepalūžti.“

Įspūdingieji Baltijos jūros plaunami pakrančių apsaugos baterijų griuvėsiai Liepojoje

Manvydo Vitkūno nuotraukos

Latvijos karo laivai Liepojos uoste
Krn. Vytenės Dagtės nuotrauka

Pagaliau – Durbėje

Išaušus saulėtam sekmadienio rytui, kariūnai nuvyko į istorinę ir jiems asmeniškai svarbią vietą – Durbę, mažiausią Latvijos miestą, kuriame gyvena tik pusė tūkstančio gyventojų. Pirmiausia sustojome Durbės centre, kur į viršų kyla aukštas XVII–XVIII a. sandūroje pastatytos liuteronų bažnyčios bokštas, o kitoje aikštės pusėje stovi senosios mokyklos pastatas ir paminklas čia gyvenusiam latvių tautinio atgimimo žadintojui Ačiui Kronvaldžiui. Šis latvių rašytojas, kalbininkas ir pedagogas pirmas pakilo į kovą su XIX a. gyvavusia nuostata, kad latviai tėra mažaraščių kaimiečių tauta, todėl bet kuris išsilavinęs latvis turi tapti arba vokiečiu, arba rusu.

Lietuviams Durbės vardas, be abejo, visų pirma siejasi su 1260 m. liepos 13 d. čia įvykusių Durbės mūšiu. Tą sykį kryžiuočių pajėgos (kuriose buvo ir prievarta į karo žygį prieš žemaičius varomų kuršių, prūsų bei estų) prie Durbės susidūrė su žemaičių kariuomene. Prasidėjus mūšiui, kryžiuočių pajėgose tarnavę estai pasitraukė, o kuršiai parėmė žemaičius ir smogė kryžininkams iš užnugario. Kryžiuočių riteriai ėmė

klimpti drėgname upelio slėnyje. Žemaičiai apsupti ir sunaikino priešą. Žuvo apie 150 riterių, daugybė karių. Tai buvo didžiausia XIII a. baltų pergalė prieš rytinėje Baltijos pakrantėje įsitvirtinusių kryžiuočių. Įspūdinga žemaičių kova paskatino Didžiojo prūsų sukilimo (1260–1274 m.), vadovaujamo Herkaus Manto, pradžią. Taip pat sukilo kuršiai, estai, žiemgaliai. Žemė pradėjo degti po kryžiuočių kojomis visoje rytinėje Baltijos pakrantėje. Ši pergalė kuriam laikui pristabdė tiesioginius Lietuvos kryžiuočių rengiamus puolimus ir leido sustiprėti mūsų valstybei.

Pirmakursei kariūnei Gretei Lukošaitytei taip pat įsiminė išvyka į Durbę: „Istorikai M. Vitkūnas ir G. Jakštys pateikė daug įdomių istorinių faktų, išsamiai papasakojo apie kautynes ir viduramžiais statytą Durbės pilį, kurios likučiai stūkso šalia mūšio vietos. Šlovingą pergalę žymi Durbėje pastatytas paminklinis akmuo ir medinis ženklas su žemaitišku užrašu.

Šioj istorinėje vietoje iš klausėme trumpą karybos istorijos paskaitą apie mūšį, jo eigą, kovojusias puses ir kautynių rezultatus. Buvo išties įdomu ir verta nuvažiuoti ir savo akimis visa tai pamatyti.“

Kuklus paminklas Durbės mūšio vietoje

Manvydo Vitkūno nuotrauka

Karo aidai

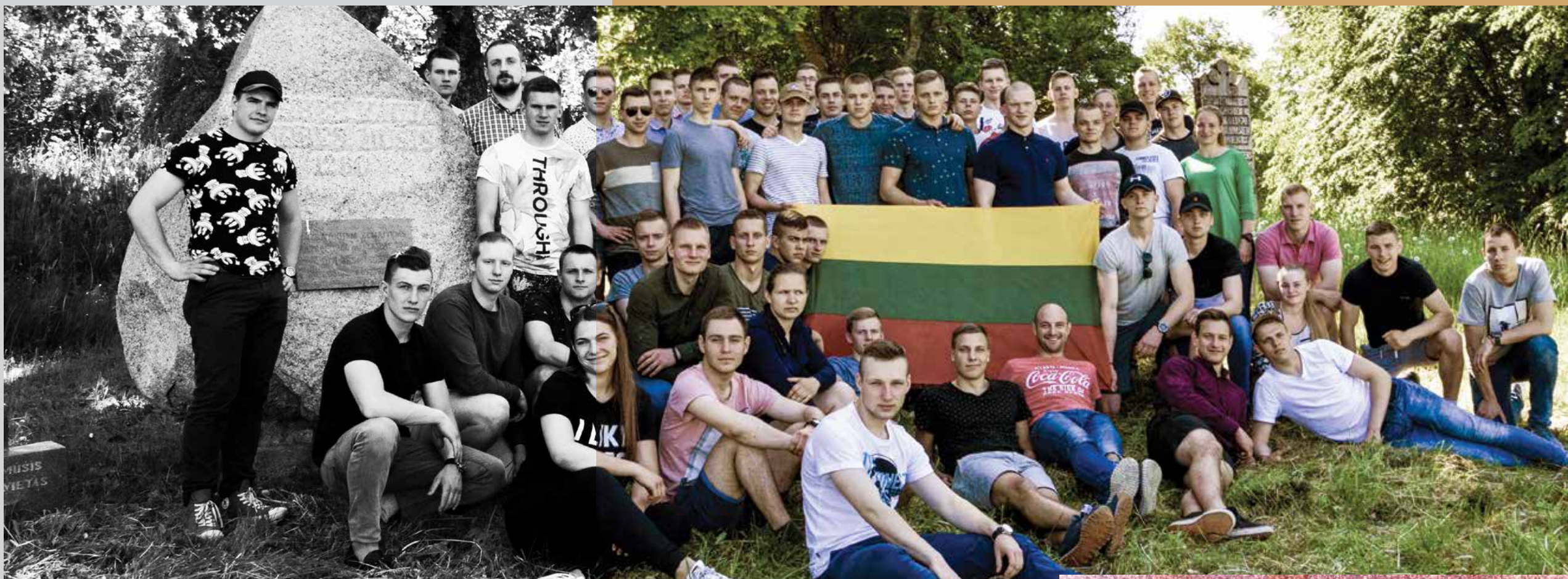
Taip pat ekskursijos dalyviai buvo trumpai supažindinti su Antrojo pasaulinio karo įvykiais, 1944–1945 m. Kurše vykusiomis nuožmiomis kovomis. Stabtelėjome prie Antrojo pasaulinio karo aukų memorialo šalia nedidelio Latvijos miestelio Priekulės. Sovietų kariuomenei 1944 m. pabaigoje užėmus Lietuvą ir pasiekus Baltijos jūrą, latviškame Kurše liko atkirsta nuo pagrindinių vokiečių pajėgų gausi Vermachto pajėgų grupuotė. Vokiečiai nė neketino pasiduoti ir daugiau nei pusmetį gynėsi vadinamajame „Kuršo katilė“. Abiejų kovojusių pusių nuostoliai buvo milžiniški. Pavyzdžiui, Priekulės kapinėse yra palaidoti net 24 tūkstančiai (!) sovietinės kariuomenės karių. Lietuviams svarbu tai, kad čia palaidota ir daugybė mūsų tautiečių. Skaitome pavardes: „...Baranauskas, Baranauskas, Bartkus, Bartkevičius, Bartkevičius, Bartninkas...“ Kitoje steloje: „...Vadeika, Važnevičius, Vaidotas, Vaigūnas, Vaikutis, Vaitiekūnas, Vaicekauskas...“ Jauni Lietuvos vyrai buvo prievarta mobilizuoti į svetimą kariuomenę karo pabaigoje, sovietams antrą kartą okupavus Lietuvą, minimaliai parengti ir mesti į kovą. Čia, vos už keliolikos kilometrų nuo Lietuvos sienos, jie ir žuvo.

Apsilankęs šioje vietoje kariūnas Egidijus Bytautas pasakė: „Labai liūdna, kai pamatai, kiek daug lietuvių žuvo ne už savo laisvę ir tėvynę. Tai padeda dar geriau suvokti Antrojo pasaulinio karo ir okupacijų tragiškus padarinius Baltijos šalims.“

Žemaitijos sostinėje

Grįždami į Vilnių išvykos dalyviai sustojo Telšiuose. Ats. mjr. G. Jakštys surengė apžvalginę ekskursiją po Žemaitijos sostinę. Buvo apžiūrėtas miesto centras, Didžioji žemaičių siena, Telšių Šv. Antano Paduviečio katedros požemiai. Ekskursija baigėsi prie paminklo Durbės mūšiui atminti.

Išvyką galima apibendrinti kariūno Luko Liutkevičiaus žodžiais: „Kelionė į Liepoją man ir kitiems Durbės mūšio kuopos kariūnams paliko neišdildomą įspūdį. Labai praplėtėme savo akiratį, pagilinome Lietuvos ir Latvijos istorijos žinias, daugiau sužinojome apie Durbės mūšį. Kvapą gniaužiantys vaizdai Liepojos karinio uosto griuvėsiuose visus nustebino ir sužavėjo, o Karostos kalėjimo darbuotojai mus tiesiog šokiravo papasakotomis istorijomis. Nekantriai laukiame naujų išvykų.“

Durbės mūšio kuopos kariūnai istorinio mūšio vietoje

Krn. Vytenės Dagtės nuotrauka

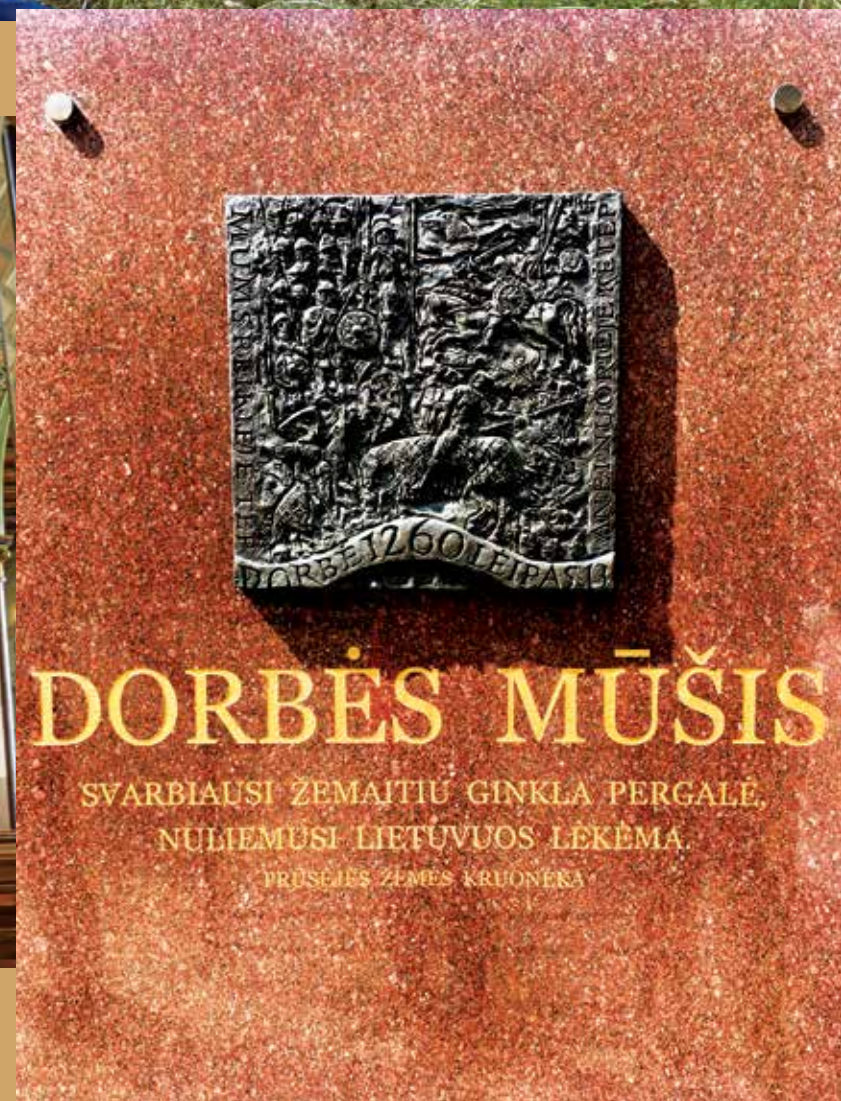
Prie paminklo Durbės mūšiui atminti Telšiuose

Kpt. Žilvino Zakarausko nuotrauka

Liepojos Šv. Juozapo katalikų katedros statybai itin daug pinigų paaugojo lietuviai

Krn. Vytenės Dagtės nuotrauka

Krn. Povilas MASIONIS

Šiais metais balandžio 20 d. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje vyko atvirų durų diena. Ketverius metus iš eilės joje teko dalyvauti kaip svečiui, bet šiemet renginį stebėjau jau būdamas kariūnas.

2017 m. atvirų durų dienos programa mane labai nustebino. Pirmiausia dėl to, kad išklasiau žurnalisto Dovydo Pancerovo pasakojimą apie patirtį, įgytą ne kartą lankantis Ukrainoje vykstant ginkluotajam konfliktui. Be to, buvo naudinga apžiūrėti NATO sąjungininkių Vokietijos, Belgijos ir Nyderlandų atvežtos karo technikos ekspoziciją. Malonu prisiminti, kad renginyje buvo demonstruojama kinologų su tarnybiniais šunimis programa, inscenuota viduramžių riterių kova. Tradiciškai Karo akademijos stadione buvo surengta parodomoji Žvalgų būrelio karinė operacija. Ji žiūrovams labai patiko, tad, manau, paliko didelį įspūdį.

Be abejo, ir šiais metais atvirų durų diena pritraukė daug smalsuolių, kuriems knietėjo pamatyti Vokietijos ir Prancūzijos kariuomenių karo techniką ir ekipuotę, kartu apžiūrėti ir Lietuvos kariuomenėje naudojamus ginklus.

Žinoma, atvirų durų dienos lankytojams buvo surengtas Karo akademijos choro „Kariūnas“ ir grupės „Vytis“ pasirodymas. Dainininkai pelnė daug aploдимentų ir šiltų šypsenų. Kariūnų pademonstruota karinė operacija taip pat nepaliko nė vieno abejingo, užduotis buvo atlikta itin profesionaliai.

Įsimintina Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos viršininko brg. gen. Algio Vaičiūno kalba tikrai įkvėpė ne vieną lankytoją pagalvoti apie galimybę studijuoti vienintelėje Lietuvos aukštojoje mokykloje, kuri ją baigusiems suteikia ne tik bakalauro, bet ir leitenanto laipsnį. Tikiuosi, ateityje vis daugiau Lietuvos piliečių pareikš norą stoti į šį prestižinį universitetą, nes studijos Karo akademijoje yra išskirtinės – čia ugdomi ištikimi savo valstybės gynėjai ir patriotai.

ATVIRŲ DURŲ DIENA

Roko grupė VYTIS

Krn. Ugnius DABŽANSKIS

Kariūnų patriotinio roko grupė „Vytis“ susikūrė 2013 m. rudenį. 2014 m. sausio mėn. surengė pirmąjį viešą pasirodymą Vilniaus karininkų ramovėje, taip pradėdama aktyvią koncertinę veiklą, garsinančią Lietuvos karo akademijos vardą. Visi grupės pasirodymai sulaukė didelio publikos dėmesio ir palaikymo, kvietimų pristatyti Lietuvos karo akademiją visuomenei, koncertuoti jaunimui.

2016 m. pradėjus studijuoti naujam kariūnų kursui, pasikeitė „Vyčio“ sudėtis ir repertuaras, „pasunkėjo“ muzika. Šiuo metu grupę sudaro: vokalas – Marius Uknevičius, elektrinė gitara – Kristijonas Jonuška, solinė gitara – Martynas Raudonius, bosinė gitara – Dovydas Baravykas ir būgnai – Ugnius Dabžanskis. Naujoji grupė, kuri išlaikė pradininkės tradicijas ir vardą, aktyviai pradėjo savo koncertinę veiklą. Grupės „perliuku“ nuo pat pirmo pasirodymo tapo jos narių sukurta daina „Automatas“. Tiesa, šios dainos atsiradimo istorija neįprasta: grupės vokalistas už tvarkos kambaryje pažeidimą gavo užduotį – sukurti dainą. Ir jau netrukus tarp kuopos draugų skambėjo: „Mano broliai, mano sesės, gyvent be jūsų negaliu.“

Jau po pirmųjų pasirodymų kariūnuose daliniuose, universitetuose, kultūros renginiuose, įvairiose šventėse grupės nariai suprato, kad neužtenka vienos savo dainos ir perdainuoti kitų atlikėjų dainas, todėl prasidėjo kūrybinis etapas. „Vyčio“ dainose atsispindi patriotiškumas, šalies istorija, meilė tėvynei. Tiesa, po kiekvieno pasirodymo stipriai išaugdavo jos populiarumas, pasipildavo pasiūlymų koncertuoti kituose renginiuose.

Per metus „Vytis“ koncertuoja 8–14 kartų. Išaugus klausytojų pasitikėjimui, grupė pasirodė Estijoje Baltijos gynybos koledže, kuriame kiekviena pakviesta šalis pristatė savo kultūrą. Būtent šiame renginyje grupei „Vytis“ buvo patikėta atstovauti Lietuvai muzikos srityje. Kariūnai, galima sakyti, „pakėlė stogą“ ir visus renginio dalyvius subūrė šokiui, kai kurie jų net pritarė dainuodami lietuviškai.

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos vardas buvo garsinamas ne tik Estijoje, bet ir Italijoje – Romoje. Grupė bendradarbiauja su Akademijos choru „Kariūnas“ (vadovas Linas Balandis). Po sėkmingo koncerto su choru buvo dažniau organizuojami bendri pasirodymai. Roko grupės nariai garsina savo mokslo instituciją ir siekia toliau tai daryti ieškodami muzikalių kariūnų, kurie galėtų juos pakeisti ateityje.

Galima pabrėžti, kad grupės veikla skatina kariūnus tobulėti ir kaip muzikos kūrėjus, ir kaip improvizatorius, ir ne tik šioje srityje. Karininkui dažnai tenka improvizuoti mūšio lauke, tad muzikavimas yra ne tik kariūnų laisvalaikio leidimo, Akademijos vardo garsinimo, bet ir tam tikra asmeninio tobulėjimo, siekiant karininko laispio, forma.

Karo akademijos žvalgams svarbiausia – PRATYBOS

Kariūnai Gretė LUKOŠAITYTĖ, Eligijus ZENKOVAS

„Vara! Vara!“ – taip tradiciškai skamba žvalgų šūkis. Šių metų spalio 25 d. sukaks penkeri metai, kai jis vienija kariūnus, priklausančius Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos Žvalgų būreliui, įkurtam iniciatyvių jos auklėtinių, kurie siekė praplėsti karinio rengimo žinias, praversiančias studijuojant ir tolesnėje tarnyboje.

Kasmet tiems, kurie nori perprasti žvalgybos subtilybes, įgyti žvalgams reikalingų įgūdžių, siūloma tapti Žvalgų būrelio nariais, tiesa, prieš tai perėjus specialią atranką, kuri trunka savaitę. Per ją atsiskleidžia kandidato asmenybė, įvertinamas jo ryžtas, motyvacija, noras ir siekis tapti komandos nariu. Kariūnai dalyvauja sudėtingoje rytinėje mankštoje, paskaitose, lauko taktinėse pratybose, atlieka psichologinius, atminties ir kitus testus, leidžiančius patikrinti jų protines savybes ir apskritai, ar jie tinkami būrelio veiklai. Vertinamos ne tik fizinės, bet ir asmeninės savybės, atsižvelgiama, kaip kandidatas geba dirbti komandoje, priimti sprendimus, veikti stresinėse situacijose.

Kodėl verta tapti būrelio dalimi?

Žvalgų būrelis suteikia galimybę tobulinti individualius įgūdžius ryšių, karo topografijos, taktikos, šaudybos srityse, geriau išmokti plaukti. Bendradarbiauja su Krašto apsaugos savanorių pajėgomis, Lietuvos kariuomenės žvalgų padaliniais, Lietuvos šaulių sąjunga. Tai praplečia Žvalgų būrelio veiklos diapazoną, kariūnai įgyja neįkainojamos patirties, išgirsta vertingų praktinių patyrusių žvalgų, karių ir šaulių patarimų, įtvirtina jau turimas karybos žinias ir įgūdžius.

Mes, Lietuvos karo akademijos Žvalgų būrelio nariai, tobulindami savo įgūdžius, dažnai dalyvaujame lauko taktikos pratybose, kariuomenės rengiamose varžybose. Kas savaitę sudarome veiklos planą ir jį įgyvendiname. Kiekvieną antradienį kartu pietaujame, aptariame naujienas ir planus. Antra-

dieniais ir ketvirtadieniais dalyvaujame popietinėje veikloje, laviname reikalingus įgūdžius, plečiame karo topografijos, orientavimosi, šaudybos, taktikos, karo medicinos žinias, kurias vėliau taikome praktiškai per pratybas. Kiekvieną trečiadienį keliamės kiek anksčiau nei įprastai. 5.30 val. važiuojame į baseiną, kur mokomės plaukti, nardyti, atlikti šuolius į vandenį. Šviesiu ir tamsiu paros metu eidami į žygius ugdome ištvėrmę, perprantame topografijos subtilybes. Dalyvaujame įvairiose varžybose ir taip įvertiname savo fizinį ir profesinį pasirėngimą.

Šveicarijos Joninių maratonas

Tai – 2,2 km plaukimas, kuris kiekvienais metais rengiamas Šveicarijos kaime, Jonavos rajone. 2017 m. birželio 24 d. pirmą kartą jame ir mes dalyvavo-

me. Įdomiausia, kad šį nuotolį įveikėme plaukdamis poromis, vilkėdami Lietuvos kariuomenės uniformomis. Stebėjusieji maratoną pamatė, kad žvalgams sudėtingų dalykų nėra. Jie turi būti pasirėngę veikti bet kokiomis sąlygomis. Ketiname ir šiais metais dalyvauti Joninių plaukime, kuris vyks birželio 23 d.

Šaudymo varžybos

Gegužės 31 d. vyko šaudymo varžybos *Willpower and Stamina 2018*, kurias surengė Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto kolektyvas. Jų prizininku tapo Žvalgų būrelio narys kariūnas Domininkas Petkus.

Domininkas pasidalijo savo įspūdžiais: „Kadangi atskirai pasiruošti neturėjome sąlygų – daugiausia šaudymo įgūdžių buvau įgijęs praėjusiais metais, treniruodamasis su Žvalgų būrelio nariais – po 2 šaudymo iš „Glock“ treniuočių su mjr. Nerijumi Milašiumi išva-

žiavome į varžybas. Šaudant labiausiai padėjo pernykštė patirtis, nes tada, nors jau turėjau pakankamai įgūdžių, dėl jaudulio rezultatai buvo gerokai prasčiau nei per treniruotes. Šiais metais pavyko atsipalaiduoti ir šaudyti užtikrintai. Laukdami starto vis praktikavomės, tobulinome svarbiausius judesius. Jaučiau, kad pasirodžiau gerai, tačiau išgirdęs, kad iškovojau 3-iąją vietą (asmeninėje įskaitoje), nustebau, nes šiemet beveik nesipraktikavau. Tik buvo apmaudu, kad ginklai dėl prastų šovinių strigo, dėl to ir aukštesnės komandinės vietos nelaimėjome. Be to, išties linksmai praleidome laiką, susipažinome su MRU studentais, pasienio ir policijos tarnybų atstovais.“

Svarbiausia – pratybos!

2017 m. balandžio 20 d. Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotajame pėstininkų batalione vyko pratybos, kuriose buvo naudojamas sraigtasparnis. Tai buvo nauja bendradarbiavimo su Lietuvos ir užsienio kariais patirtis. 2017 m. gegužės pabaigoje dalyvaudami Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų žvalgybos padalinių individualiųjų įgūdžių pratybose „Žvalgo akis 17“, dirbdami su patyrusiais profesionalais, įgijome be galo daug žinių. Per pratybas buvo organizuoti persikė-

limo per vandens kliūtis, pirmosios medicinos pagalbos suteikimo, inžinerijos, vietovės žvalgybos, ryšių, netiesioginės ugnies koregavimo, šaudymo ir kovinės savignyos mokymai.

Šiauliuose teko dalyvauti pratybose „Saulės kirtis 2017“, išskirtinėse dėl to, kad jų metu mokomasi veikti tankiai apgyvendintose vietose, miestuose, miesteliuose, kituose civiliniuose objektuose. Pratybose ypatingas dėmesys buvo skirtas plataus masto operacijų gyvenamose vietovėse ypatumams. Jose mūsų būrys buvo priskirtas prie Latvijos savanorių pajėgų „Zemessardze“ vieneto.

2017 m. gruodžio 9–10 d. Brigados generolo Kazio Veverskio poligone buvo surengtos pratybos „Reidas 2017“. Be mūsų, jose dalyvavo Akademijos Jaunesniųjų karininkų vadų mokymų (JKVM) klausytojai ir Lietuvos šaulių sąjungos nariai. Šiose pratybose buvo vykdomi objekto žvalgybos, greito priartėjimo, sąlyčio su priešo pajėgomis ir atsitraukimo, taip pat kiti veiksmai.

2018 m. gegužės 4–6 d. Krašto apsaugos savanorių pajėgos jau 16-ąją kartą surengė žvalgų ištermės varžybas „Žvalgo takas“. Jose kartu su KASP rinkinių komandomis dėl geriausiųjų

vardo rungėsi kitų Lietuvos kariuomenės padalinių žvalgai, Karo akademijos kariūnai, šiame renginyje dalyvaujantys jau penktą kartą.

Per 36 valandas žvalgų komandos turėjo įvykdyti joms parengtas užduotis: persikelti per vandens kliūtis, atlikti kovinį šaudymą, orientuotis vietovėje, įveikti kliūčių ruožą, atpažinti kovos techniką ir kt. Geriausi šiomet buvo KASP Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinkinės karių rezultatai. Antrąją vietą iškovojo MPB „Žemaitija“ žvalgybos kuopos komanda, trečiąją – pernykščiai nugalėtojai – MPB „Gele-

žinis Vilkas“ žvalgybos kuopos kariai. Kariūnų komanda užėmė 8-ąją vietą (iš 13-os). Nuovargis, sunkūs fiziniai ir moraliniai išbandymai – tai tik keletas iššūkių, kuriuos teko jiems įveikti. Kariūnams tai buvo puiki proga pasivaržyti su kitais žvalgybos padaliniais, praplėsti savo akiratį, pagilinti žinias, įvertinti fizinį pajėgumą ir galimybes.

Komandos narys Eligijus įsitikinęs: „Patirtis ir įgytos žinios paskatins dar daugiau dirbti, kad ateityje galėtume parodyti, jog Lietuvos karo akademijos žvalgų būrelis taip pat yra svarbus, rengiant karius krašto gynybai. Jo veikla

tapo neatsiejama mūsų dienotvarkės dalimi, įgijome naujų kompetencijų, išmokome dirbti kaip komanda, veikti – kaip mažas padalinys, patobulėjome taktikos, šaudymo, karo topografijos srityse, papildėme karybos žinių bagažą. Be to, tai vienas iš būdų, leidžiančių pajvairinti įprastą kariūnų gyvenimo rutiną, įgyti naujų draugų, suvokti komandinio darbo svarbą. Apskritai žvalgų būrelyje tobulinami kariūnų ne tik profesiniai, bet ir socialiniai įgūdžiai, o tai jiems pravers ateityje tolesnėje tarnyboje.“

VARA! VARA!

DVIKOVA PABRADĖJE: *ketvirtas* *kursas prieš* *antrąjį*

Kariūnai
Lukas GORODECKAS,
Miglė MATAITYTĖ,
Artūr ŠIBEKO,
Mantas BLAŽEVIČIUS

Balandžio 20-ąją prasidėjo dvi savaites trukusios antrakursių ir ketvirtakursių lauko taktikos pratybos, kurių pagrindinis tikslas buvo išmokyti kariūnus planuoti ir atlikti gynybos operacijas. Į pratybas visi važiavo entuziastingai, nes buvo pasiilgę veiksmo, be to, norėjo pailsinti galvas nuo mokslų. Antrakursius labai motyvavo tai, kad pratybose „priešas“ bus ketvirtojo kurso kariūnai ir būrio vado kurso klausytojai, nes visi tikėjosi įrodyti, kad jau dabar yra ne ką prastesni už vyresnius kolegas.

Nuo pat pirmosios pratybų dienos antro kurso kariūnai buvo suskirstyti į du būrius, kuriais ir vykdė skirtingus uždavimus. Pirmąją savaitę gyveno savo pačių įrengtose palapinėse. Atlikę nurodytas užduotis, palapinių miestelyje vieni ruošėsi naujiems iššūkiams, kiti poilsavo arba valė ginklus. Svarbiausia – kad dauguma jų, kurie turėjo galimybę, stebėjo ir palaikė „Žalgirį“ Eurolygos rungtynėse.

Pirmąją dieną vyko kovio šaudymo iš priskirtų automatinė ginklų G-36 KA4 pratybos. Jos buvo gana neįprastos, nes pūtė stiprus vėjas, jis kėlė dulkes ir blogino matomumą, tačiau niekas dėl to nesiskundė – juk reikia gebėti kovoti įvairiomis sąlygomis. Antrąją dieną kariūnai mokėsi įrengti porinius šaulio, kulkosvaidininko ir granatsvaidininko apkasus pagal amerikiečių standartus. Trečiąją – abu būriai išėjo į 15 kilometrų orientacinį žygį ir sėkmingai maršrutą įveikė.

Likusias pirmosios pratybų savaitės dienas kariūnai mokėsi gynybos veiksmų. Jie labai džiaugėsi, gavę lazerines MILES sistemas, kurias naudojant pratybos tapo realistiškesnės: pratybų dalyviai turėjo parodyti, kaip geba pasirinkti tinkamas priedangas, naudoti išmokus taiklaus šaudymo principus. Savaitgalį visi sutvarkė savo nuolatinės dislokacijos vietą ir grįžo į Karo akademiją trumpo poilsio.

Antroji pratybų savaitė buvo kupina iššūkių, nes prasidėjo aktyvioji fazė – einantys pareigas kariūnai buvo vertinami BKK instruktorių. Didžiausią našta nešdavo tie, kurie ėjo būrio vado pareigas, nes būrio vadas, išklauses kuopos vado įsakymą dėl operacijos, turėjo jį vykdyti pagal padalinių valdymo procedūras, kurias buvome išstudijavę dar Akademijoje per paskaitas. Jis turėjo ją suplanuoti, parengti, paskelbti įsakymą ir užtikrinti kontrolę, kad viskas vyktų pagal sumanymą. Vieni kariūnai noriai

ėjo šias pareigas, nes stengėsi įgytas teorines žinias pritaikyti praktikoje, kiti – ne, nes tam reikia daug jėgų ir nebijoti priimti atsakomybės. Tačiau instruktoriai neatsižvelgė į mūsų pageidavimus – visi esame būsime būrių vadai, tad kiekvienas turime patirti tai, kas ateityje taps mūsų kasdienybe.

Aktyvioji fazė pareikalavo nemažai jėgų, nes keturias paras teko planuoti, rengti pozicijas, budėti ir, svarbiausia, kovoti su IV kurso kariūnais, kurie vykdė puolimo veiksmus.

Ketvirto kurso nuomonė apie šias pratybas irgi tik teigiama. Bendros pratybos suteikė galimybę užduotis vykdyti kiek realistiškesnėmis sąlygomis. Paprastai priešą imituoja arba patys kariūnai (vienis puola, kiti ginasi, tada keičiasi), arba priskirti Lietuvos kariuomenės padalinių kariai. Šiemet tiek antrakursiai, tiek ketvirtakursiai turėjo visą dėmesį skirti pagrindinei užduočiai – puolimui.

Esmė ta, kad priešas taip pat buvo motyvuotas: jis turėjo tiek pat laiko operacijai suplanuoti ir pasirengti, užduotį vykdė atsakingai, priešingai nei vykstant įprastam skubiai improvizuotam

priešiškų pajėgų puolimui (ar gynybos veiksmams). Taigi, tiek antrakursiai, tiek ketvirtakursiai, taip pat BVK klausytojai per šias pratybas galėjo susitelkti tik į mokymo procesą, nes turėjo daug tikroviškesnį, geriau pasirengusį priešą.

Dėl to pasikeitė ir pratybų atmosfera – jos tapo azartiškesnės: abu kursai norėjo pasirodyti kuo geriau, įrodyti, kad yra įžvalgesni strategai arba profesionalesni kovotojai (priklausomai nuo einamų pareigų, kurios keitėsi vykdant kiekvieną užduotį). Galiausiai tokios pratybos yra prasmingos žiūrint į LKA kaip karinį vienetą, priskirtą „Aukštaitijos“ brigadai. Nors gana sunku būna suderinti kariūnų ir kitų kariuomenės padalinių karių rengimą, įsitikinta, kad įmanoma bent jau gerinti Akademijos kuopų sąveiką ir kartu efektyviau įgyvendinti mokymo programą.

Pasibaigus pratyboms visi buvome pavargę, bet laimingi, nes įrodėme, kad dirbdami vieningai kaip komanda ir padėdami vieni kitiems galime daug ką nuveikti ir pasiekti. Grįžę į Akademiją ir vėl įsitraukę į kasdienę jos rutiną, dar ilgai dalijomės šių taktinių lauko pratybų įspūdžiais.

TARPUNIVERSITETINIŲ MAINŲ SAVAITĖS ĮSPŪDŽIAI

Kariūnai Giedrė GRIGŪNAITĖ,
Edvinas RUPŠYS, Artūras KULIONIS,
Justas KARDIŠAUSKAS

Jau ne pirmus metus Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos trečiakursiai dalyvauja savaitę trunkančioje tarpuniversitetinių mainų programoje, kurios metu kariūnams sudaromos sąlygos mokytis kituose šalies universitetuose pagal atitinkamas studijų Lietuvos karo akademijoje kryptis, tad į paskaitas jie keliauja drauge su „tikraisiais“ studentais. O į Karo akademiją atvyksta tų universitetų atstovai ir mokslo savaitei tampa kariūnais: gyvena įprastu kariūnų dienotvarkės režimu, lanko civilinių ir karybos dalykų paskaitas, įgyja atitinkamų praktinių įgūdžių, susipažįsta su karine disciplina ir tvarka.

Mes, 151-ojo būrio kariūnai, studijuojantys Karo akademijoje pagal gynybos ir saugumo institucijų valdymo programą, ir 152-ojo būrio kariūnai, studijuojantys modernių gynybos technologijų vadybą, balandžio 23–27 d. mokėmės Vilniaus Gedimino technikos universiteto Verslo vadybos fakultete.

Tą savaitę ne tik nemažai išmokome, susipažinome su VGTU, bet ir patyrėme daug smagių akimirų, įsigijome naujų draugų, pajutome, ką reiškia būti paprastais studentais, pamatėme, kaip atrodo jų diena, su kokiais sunkumais jie susiduria, kuo yra patenkinti ir dėl ko nerimauja.

Paskaitų tvarkaraštis nebuvo toks įtemptas kaip Karo akademijoje, tačiau

patiko jų įvairovė. Mokėmės tokių mums neįprastų dalykų kaip inžinerijos pagrindai, e. prekyba, kainodara, priežasties ir pasekmės diagrama, ES ekonominė integracija, e. pramogos, verslo technologijos ir verslininkystė. Natūralu, kad ne visos paskaitos buvo suprantamos, tačiau kai kurios itin sudomino, praplėtė turimas ne tik vadybos žinias. Jas lankėme kartu su kitais studentais, kurie noriai mus priėmė, maloniai bendravo, dėstytojai taip pat į šią mainų programą žiūrėjo palankiai, rodė susidomėjimą mumis. Be mokslo, turėjome ir kitų užsiėmimų, kurie leido geriau pažinti vieniems kitus, suprasti VGTU tvarką, nuodugniau susipažinti su šiuo universitetu ir jo bendruomene.

Pirmąją dieną buvo daugiau pažintinių užsiėmimų, VGTU, Verslo vadybos fakulteto ir jo studentų atstovybės (SA) pristatymai. Po to mūsų laukė ekskursija po mokomuosius korpusus. Pasivaikščiokę po universitetą, ėmėmės komandai formuoti skirtos veiklos, taip pat kariūnai surengė Lietuvos karo akademijos pristatymą. Diena baigėsi filmų, kuriuos stebėjome kartu su SA nariais, vakaru.

Be to, netrūko ir socialinės veiklos, pavyzdžiui, ketvirtadienį su SA nariais nuvykome į gyvūnų globos namus. Aplankėme „Tautmilės prieglaudėlę“, ten tikrai smagiai praleidome laiką ir daug džiaugsmo suteikėme gyvūnams. Todėl norėtume paskatinti žmones aplankyti šią prieglaudą ir pagal galimybes savo namuose priglauti katytę ar šuniuką. Jiems taip reikalingi namai ir šeimnininkai. Prieglaudoje gyvenantys gyvūnai yra sveiki, linksmi, gražūs, draugiški, gerai prižiūrėti ir išauklėti.

Ši savaitė buvo ypatinga dar ir tuo, kad tikrai pajutome skirtumą tarp kariūno ir studento gyvenimo. Atsižvelgdami į universitetų, studijų programų ir kitus reikalavimus (pavyzdžiui, reikia ar ne laikytis dienotvarkės), organizacinės kultūros skirtumus ir kitus aspektus, pasakytume, kad ši mainų programa buvo naudinga abiem pusėms – tiek studentams, tiek kariūnams, siekiantiems kuo daugiau sužinoti, išplėsti civilinio gyvenimo ir tarnybos krašto apsaugos sistemoje (KAS) suvokimo ribas. Iš pradžių, galima sakyti, kilo keblumų bendraujant ir bandant suprasti vieniems kitus, tačiau su laiku visiems sekėsi vis geriau.

Mainų programa – tai ir daug įsimintinų akimirų, juoko, naujų pažinčių ir net draugų, tai puiki galimybė pasisemti ne tik mokslo, bet ir socialinių žinių, suprasti, kaip studentai išties gyvena ir kad jų gyvenimas taip pat ne visada nuostabiai spalvingas, kaip būtų galima įsivaizduoti, kad ne tik VGTU, bet ir apskritai visų universitetų studentai susiduria su problemomis, sunkumais ir t. t. Taigi, esame išties dėkingi šios tarpuniversitetinių mainų savaitės organizatoriams, VGTU SA, dėstytojams ir visiems kitiems, kurie prisidėjo įgyvendinant šią idėją.

Balandžio 23–27 d. tarptautinius santykius studijuojantys trečiakursiai „susimainė“ su Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto (TSPMI) studentais. Kariūnai turėjo progą paragauti studentiško gyvenimo. Būtent dėl to ši savaitė yra tokia laukiama. Tačiau be studentiško gyvenimo malonumų, naujų

pažinčių ir miego iki pirmos paskaitos, TSPMI juos patraukė nepaprastai įdomiomis paskaitomis ir seminarais.

Mainų savaitę sparčiai įsibėgėjo, kadangi jau pirmą dieną kariūnams teko klausyti lyginamosios politikos, tarptautinės ekonomikos, šiuolaikinės politinės teorijos ir tarptautinės viešosios teisės paskaitų. Išsunkti, bet kupini įspūdžių, įgiję naujos patirties, kariūnai gerai įvertino pirmąją dieną TSPMI. Kitos dienos buvo panašios, nors išskirtume vieną seminarą, kuriuo kariūnai buvo tiesiog sužavėti. Derybų menas, dėstomas Vyčio Jurkonio, jiems paliko didelį įspūdį. Galbūt ir dėl to, kad per šį seminarą imituotas Jungtinių Tautų atstovų posėdis, kuriame buvo sprendžiamas Irano ginklavimosi klausimas – artima kariūnams tema. Po seminaro keletas jų pasiliko pakalbėti su dėstytoju, prisipažino, kad kažko panašaus norėtų ir Karo akademijoje.

LKA ir TSPMI mainų savaitė ne tik suartino šias institucijas, bet ir suteikė naujos patirties tiek studentams, tiek kariūnams.

O 15 Vilniaus ir Vilniaus Gedimino technikos universitetų studentų pasiryžo civilinę buitį iškeisti į kario kasdienybę – pajusti, ką reiškia būti kariūnu. Jie galėjo prisiliesti prie kariuomenės gyvenimo, pamėginti prisitaikyti prie mūsų dienotvarkės ir rutinos. Mainų savaitė prasidėjo nuo pažinties su kariuomenės struktūra ir tarnybos subtilybėmis. Studentai laikėsi kareivinių režimo, buvo supažindinti su rikiuotės pagrindais, turėjo progą savo rankomis išardyti ir surinkti G-36 automata, išbandyti taiklumą Karo akademijos lazeriniame ture. Akademijos dėstytojai nuodugniai papasakojo apie studijas. Kariūnai savo ruožtu pasidalijo asmenine patirtimi,

stengėsi, kad po savaitės visiems liktų tik geriausi įspūdžiai.

Mainų savaitę vainikavo taktinis judėjimas su G-36 tipo *air soft* ginklais. Čia studentai galėjo pajusti, ką reiškia taktika, sužinoti, kas jiems puikiai sekasi. Kariūnai sudarė tokias sąlygas, kad svečiai patys galėtų vadovauti, planuoti operaciją, nuo kurios priklausė jų komandų veiksmų sėkmė. Studentų nuomone, jie tikėjosi griežčiausios disciplinos, didelio fizinio krūvio ir individualių išbandymų. Todėl labiausiai jiems patiko psichofizinis rengimas, kurio pratybas vedė fizinio rengimo instruktoriai. Svečiams teko įveikti skausmo baimę – pavaikščioti ant stiklų ir vinių. Taip pat didžiulis išbandymas buvo topografinis žygis, kuris – taip jau sutapo – vyko per lietuvių. Studentams patiems reikėjo orientuotis naudojantis žemėlapiu. Įveikę numatytą maršrutą, daugelis jų jautėsi įveikę save ir tuo be galo didžiavosi. Keli studentai po šios mainų savaitės net pradėjo galvoti apie tarnybą Lietuvos kariuomenėje. Mūsų nuomone (kariūnų J. Kardišausko ir A. Kulionio), svečiai pasirodė labai šauniai, buvo tikrai motyvuoti, vykdė visus nurodymus. Savaitės pabaigoje jau buvo susiformavusi nebloga studentų komanda.

Tradicinė tarpuniversitetinė Vilniaus ir Vilniaus Gedimino technikos universitetų studentų ir Lietuvos karo akademijos kariūnų mainų savaitė kaskart maloniai nustebina naujais įspūdžiais, netikėtomis patirtimis ir pažintimis. Be to, tai – galimybė formuoti platesnę požiūrį į kariuomenę ir universitetines studijas. Palyginę du skirtingus gyvenimo būdus, labiau įvertinsime tai, ką turime, ką gauname ir ką duodame. Tikimės, kad ši tradicija gyvuos ir toliau, o universitetų bendradarbiavimas tik stiprės.

AKADEMIJOS PULSAS | APDOVANOTI | SUTEIKTAS AUKŠTESNIS KARINIS LAIPSNIS

Už pavyzdingą, nepriekaištingą tarnybą, pasižymėjimą diegiant bei tobulinant LITNET (Lietuvos mokslo ir studijų kompiuterių tinklas) Lietuvos karo akademijoje
kpt. Darius NARIJAUSKAS – Lietuvos kariuomenės pajėgų medaliu „Už pasižymėjimą“

Už Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos vardo populiarinimą:

Kęstutis KAIRYS, krn. Edvinas ŽUKAUSKAS – Lietuvos karo akademijos viršininko padėka

Kpt. Mindaugui
ČEKAVIČIUI – majoro

Kpt. Tomui
KLIZUI – majoro

Kpt. Alfredui
SAVIČIUI – majoro

Kpt. Martynui
VEREŠKAI – majoro

ERASMUS Bulgarijoje

Kariūnai Gytis KANAPECKAS,
Edvinas SADAUSKAS

Kai sužinojome, jog esame atrinkti į „Erasmus+“ programą Bulgarijoje, prisiklausę aukštesnio kurso kolegų pasakojimų ir internete prisirankioję informacijos, tikėjomės visiškai kitokios patirties, negu įgijome.

Bulgarijos karo akademija – tai vieta, į kurią dar ilgai turėtų būti siunčiami Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos (LKA) studentų mainuose dalyvaujantys kariūnai. Atsakymą į klausimą „kodėl“ rasite šiame straipsnyje.

Iki Bulgarijos keliauti 2500 km nusprendėme automobiliu. Jau įveikę pirmuosius kilometrus pajutome, kad kelionė bus įdomi. Išvažiavome naktį, spaudžiant 15 laipsnių šaltukui, siaučiant pūgai – sąlygos buvo tikrai nepalankios vairuoti, tačiau negalėjome atsilikti nuo

savo grafiko. Keliskart nukrypome nuo maršruto dėl navigacijos sistemos klaidų, tačiau tai buvo menkniekiai. Ryškiausias kelionės įspūdžius patyrėme Serbijoje. Automagistralė buvo padengta maždaug 10 cm sniego sluoksniu, įvažiavus lygumų reljefas pasikeitė į kalnuotą,

Straipsnio autorių nuotraukos

Kariūnai Gytis Kanapeckas ir Edvinas Sadauskas prie Veliko Tırnovu tvirtovės bokšto

todėl netrukus pasiklydome. Kurį laiką paklaidžioję, maždaug po valandos vis dėlto pasiekėme nakvynės vietą. Kelias valandas pailsėję ir sulaukę geresnių orų pasiekėme Bulgariją ir Veliko Tırnovu miestą. Kelionė automobiliu buvo vienas geriausių mūsų sprendimų ne tik dėl to, kad pamatėme daugiau kraštovaizdžio, – juo atvykę, galėjome vėliau patys savarankiškai po šį kraštą pakeliauti.

Pirma staigmena atvykus į Veliko Tırnovą – kuratorės kalbos apie viešbutį, kuriame gyvensime. Nesupratome, kodėl ji kalba būtent apie viešbutį, nes

buvome girdėję, kad gyvenimo sąlygos „Erasmus+“ programos studentams Bulgarijoje yra prastos. Manėme, kad jie gyvena akademijos teritorijoje esančiose kareivinėse, todėl pabūgome, kad už tokį komfortą reikės brangiai sumokėti. Na, bet išėjo taip, kad 4 mėnesius gyvenome viešbutyje „Rosica“, kuris pagal vietinius standartus vertinamas 4 žvaigždutėmis, o pagal europinius – vos viena, triviečiame kambaryje dviese, sumokėję po 80 eurų per mėnesį, be to kasdien, kaip priklauso, dar apsilankydavo ir kambarinė kambario sutvarkytoja.

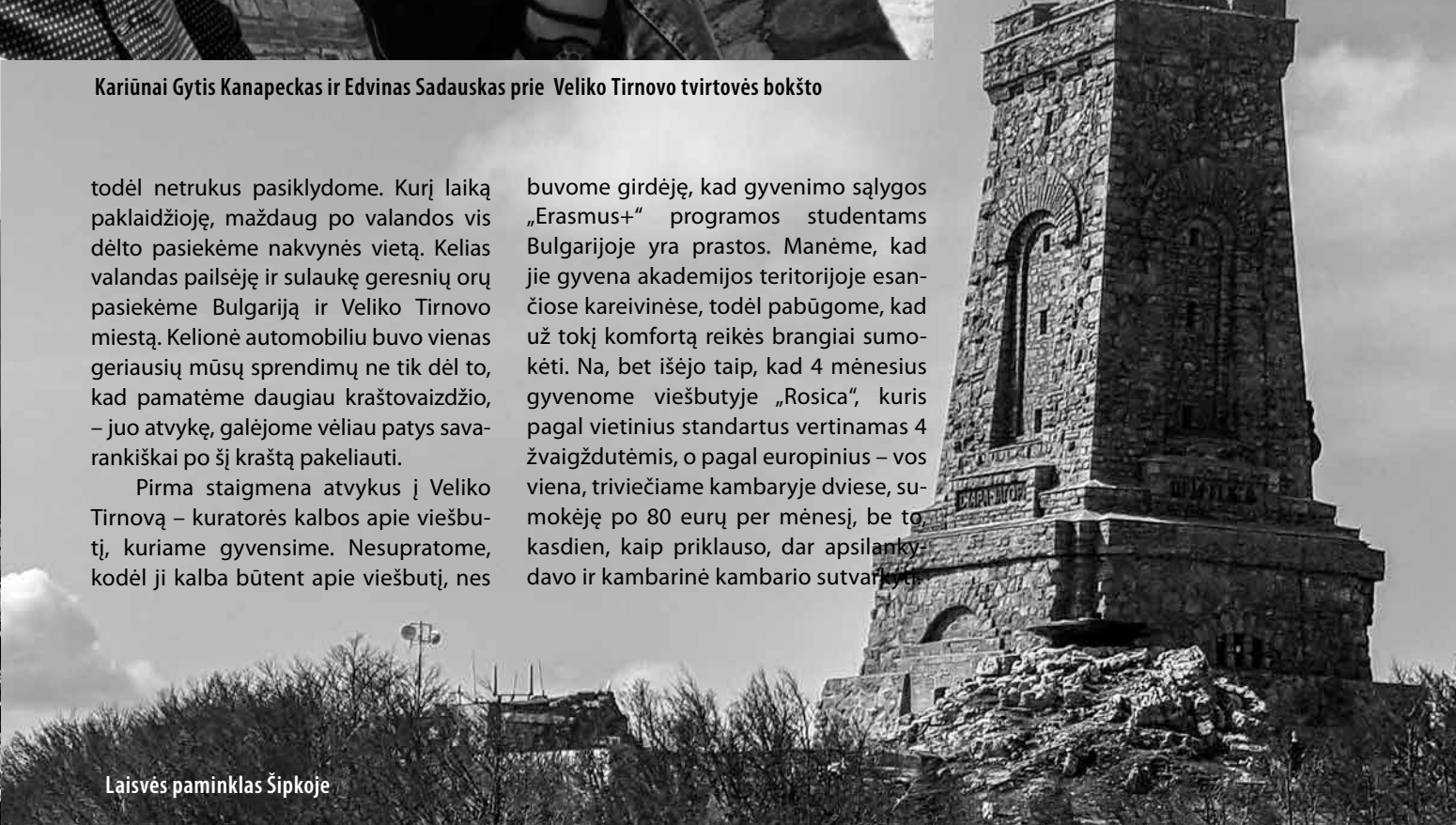
Ir iš karto susidūrėme su problema – mes nebuvo pasiruošę gyventi viešbutyje. Tad iš pradžių turėjome įsigyti tai, kas butyje būtinausia, – kaitlentę, šaldytuvą, virduklį, stalo reikmenų ir, žinoma, puodų. Apsipirkinėdami geriau susipažinome su miestu, stebėjome jo žmones, kurie mums pasirodė labai nuoširdūs ir malonūs – nemokantys užsienio kalbos bandydavo bendrauti gestų kalba.

Kalbų tema dar prieš kelionę tapo labai aktuali, nes buvome įsitikinę, kad rusų kalba čia itin svarbi, o rusiškai mokėjo tik vienas iš mūsų. Vasilio Levskio karo universitete dauguma studentų, taip pat beveik visi dėstytojai, kuriuos sutikome, ir nemažai gyventojų, jaunesnių nei 40-ies, kalba angliškai. Žinoma, buvo ir kuriozų. Pavyzdžiui, kirpykloje bandėme susikalbėti naudodami Google vertėją, nes neradome tokios, kurioje kas nors suprastų angliškai.

Prisitaikyti prie kitos kultūros tikrai nebuvo sunku. Pirmąją „sutiktuvų“ savaitę turėjome progą susipažinti su kitais „Erasmus+“ programos studentais, kurių dauguma buvo atvykę iš Rumunijos, keturi vyrukai – iš Vengrijos, keli – iš Čekijos – ir visi kariūnai. Taip pat nemažai civilių atvyko iš Lenkijos. Visą savaitę kelio po apylinkes, žymias miesto

Stara Zagoros sritis

Laisvės paminklas Šipkoje

vietas, tradicinio maisto restoranus, barus, užsukome į naktinius klubus.

Po pažintinės savaitės prasidėjo mokslai. Mes sutikome su katedros vedėjo pasiūlytais dalykais, papildomai lankėme lyderystės paskaitas. Dėstomų dalykų kokybė buvo įvairi, ypač nustebino lyderystės paskaitos ir jas dėščiūsi pulkininkė, kuri tikrai išmanė savo sritį ir, svarbiausia, žinojo, kaip pateikti medžiagą ir sudominti. Tiesa, viena docentė sunkiai bendravo angliškai, buvo keli dėstytojai, kurie tiesiog skaitydavo tekstus. Bulgarų kalbos ir kultūros dėstytoja išsiskyrė nuo širdumu ir pastangomis išmokyti mus pagrindinių, kiekvieną dieną reikalingų frazių. *Operational research* kursą vedęs pulkininkas rengdavo paskaitas už universiteto ribų, jaukioje vietoje, atokiau nuo žmonių. Puiki idėja ir puikiai savo dalyką išmanantis profesionalas – tokie įspūdziai liko apie šias paskaitas. Daugelio mokomųjų dalykų reikėjo parašyti esė tipo rašto darbus ir juos pristatyti stovint prieš auditoriją. Be to, buvo suteikta galimybė dalyvauti mokslinėje konferencijoje MIL&SEC 2018, joje skaitėme pranešimus, pristatydami rašto darbus, kurie vėliau buvo publikuoti.

Beveik visi užsiėmimai vyko universiteto teritorijoje, todėl galima užsiminti ir apie joje sudarytas sąlygas. Iš karto į

akis krito teritorijos dydis ir sena ją juosianti betoninė tvora. Pastatai – gana toli vienas nuo kito. Teritorija nelabai tvarkinga, daug apleisto sporto inventoriaus – gimnastikos skersinių, lauko baseinų, bėgimo takų ir kt. Sąlygos sportui tikrai prastos, salė maža, o apie septynioliktą valandą ateidavo prižiūrėtojas ir išvydavo visus lauk. Mokomieji korpusai labai dideli, begalės auditorijų, tačiau taip pat prašosi remonto. Viską susumavę norėtume apibendrinti: gavome visai neblogą paskaitų paketą, įgijome naujos patirties, buvome priversti truputėlį pasijaudinti per mokslinę konferenciją.

Kalbant ne tik apie universiteto teritoriją, bet ir apie patį Veliko Tirnovą, galima pasakyti, kad tai – gana ramus istorinis miestas, dėl čia esančios viduramžių tvirtovės pritraukiantis daug turistų, tokio dydžio kaip Trakai ar Kernavė. Centre – begalės parduotuvių, kuriose galima įsigyti tradicinių dirbinių, taip pat daug greitojo maisto restoranų, barų, išsiskiriančių jaukia atmosfera, gera maisto ir gėrimų kokybe. Miestas gana kompaktiškas, nes viskas, ko reikia, yra netoliese. Tiesa, pasiekti tikslą ne visada lengva, nes reljefas labai nelygus, daug nuokalnių ir įkalnių. Vis dėlto labiausiai mus sužavėjo Veliko Tirnovo apylinkės – mėgstantys pasivaikščioti ar

pabėgioti tikrai suras puikių maršrutų. Kadangi turėjome automobilį, dažnai keliaudavome. Gilūs tarpekliai, įspūdingi kriokliai ir kalnai – tai, ko Lietuvoje nepamatysi, Bulgarijai tikrai gali pasiūlyti. Gamta čia gniaužia kvapą, vien dėl jos mainų programų dalyviams verta rinktis šią šalį.

Mūsų gyvenimas Bulgarijoje buvo visiškai kitoks nei Lietuvos karo akademijoje. Žinoma, čia niekas nekėlė šeštą valandą ryto, bet teko rūpintis tokiais dalykais, kuriais paprastai pasirūpindavo gimtoji akademija, – maistu, buitimi ir t. t. Taip gyvena daugelis Lietuvos studentų, ir tikriausiai jiems tai gerokai pabodę, jie tiesiog nebejaučia tokio gyvenimo privalumų, bet kariūnui tai – nauja patirtis, nepatirti rūpesčiai ir džiaugsmas, nauji įgūdžiai. Kiekvieną savaitę galėjome rinktis, ką norime veikti, nuspręsti, kaip leisime laisvalaikį. O LKA kiekviena diena suplanuota, tad labai retai randi valandą ar dvi, kai gali daryti, ką nori.

Apibendrinami keturių mėnesių Bulgarijoje studijas galime teigti, kad jos buvo naudingos, be to, sutikome puikių dėstytojų, apžiūrėjome svetingą miestą, turėjome priimtinas gyvenimo sąlygas, galimybę tobulinti užsienio kalbų žinias, įgijome naujos patirties, pamatėme, kaip šioje šalyje gyvena žmonės.

STUDIJS

Prestižas ir... ŠIMTAMETĖS TRADICIJOS

Kariūnai Mikalojus DŪDYS,
Modestas LANDA

Virdžinijos karo institutas (toliau – VMI) – seniausias JAV karybos koledžas, įkurtas 1839 m.

Vieną semestrą studijuoti VMI mums buvo unikali galimybė, nes ši mokslo institucija yra laikoma prestižiniu JAV koledžu – jame taikomi pažangūs mokymo, karinio ir fizinio rengimo metodai, bet kartu išlaikomos ir puoselėjamos šimtametės tradicijos.

Esminis skirtumas tarp LKA ir VMI – tai, kad ne visi VMI baigę kadetai renka si tarnybą JAV ginkluotosiose pajėgose ar valstybės institucijose, nemažai jų įsidarbina civiliniame sektoriuje. Dėl to VMI mokslas yra mokamas ir, palyginti su LKA, kur kas daugiau dėmesio skiriama akademinėms studijoms, o ne kariniam rengimui.

VMI akademinės studijos organizuojamos pagal JAV aukštųjų mokyklų modelį, todėl kadetai gali laisvai rinktis vieną iš 14 studijų krypčių (politikos mokslus, inžineriją, psichologiją, biologiją ir t. t.) ir daugybės pasirinkamųjų dalykų. Pavyzdžiui, studijuodamas politikos mokslus turi surinkti tam tikrą kiekį politikos mokslų katedros dėstomų dalykų kreditų, o likusius kreditus įgyti studijuodamas bet kurio instituto siūlomus dalykus – fizikos pagrindus, užsienio kalbas, papildomo fizinio rengimo ir daugelį kitų disciplinų. Todėl ir mes, dar rengdamiesi vykti į JAV, galėjome pasirinkti norimus studijų dalykus, prieš tai suderinę su savo katedrų vado-

vais ir jiems leidus. Nors LKA studijuojame pagal skirtingas studijų programas, turėjome nemažai bendrų paskaitų, daugiausia politikos mokslų. Taip pat ir už Atlanto – lygiagrečiai su akademinėmis studijomis VMI vykdomas fizinis ir karinis rengimas, todėl buvo paprašyta pasirinkti bent po vieną fizinio lavinimo rūšį ir karybos dalyką. Abu pasirinkome plaukimą ir išgyvenimo pagrindus, nes karybą studijavome su būsimais jūrų pėstininkais.

Mokslo krūvis buvo šiek tiek didesnis negu mūsų akademijoje. Be abejo, prie to taip pat prisidėjo tai, kad dėstoma ir atsiskaitoma anglų kalba. Bet jau po kelių savaičių įveikėme kalbos barjerą, tad per paskaitas ar privačiai bendrauti angliškai tapo kone natūralu. Studijų krūvis pasidalijo šiek tiek kitaip negu LKA. Paskaitose praleisdavome gerokai mažiau laiko, bet turėjome daugiau darbo įdėti po jų dirbdami individualiai. Visos paskaitos buvo naudingos ir gana įdomios, nes dauguma dalykų buvo visiškai nauji. Prie to, manau,

Prie Vasilio Levskio nacionalinio karo universiteto

prisdėjo ir tai, kad priimami į VMI dėstytojai jau būna atrinkti ten dirbančių dėstytojų, o kai kurie iš jų yra labai patyrę. Tarkime, vienas iš mūsų dėstytojų buvo armijos atsargos pulkininkas, turintis apie 30 metų diplomatinio darbo patirties.

Amerikietiška aukštųjų mokyklų studentų vertinimo sistema skiriasi nuo Europos universitetų vertinimo sistemų. JAV naudojama ne mums įprasta 10 balų vertinimo skalė – pažymiai čia išreiškiami raidėmis A (10–9 balų), B (8 balai), C (7 balai), D (6 balai), F (neigiamas įvertinimas – 5 balai arba mažiau). Kad studijų dalykas būtų įskaitytas, semestro gale galutinis įvertinimas turi būti ne mažesnis nei C, vadinasi, ne mažiau kaip 7.

Taip pat labai skiriasi VMI ir LKA tradicijos ir drausmė. Visų pirma, pirmakursiai VMI yra vadinami žiurkėmis – angliškai *rats* (ši pravadė atsirado dėl kariūnų pilkų uniformų), o pirmuosius 6 mėnesius juda palei „žiurkių linijas, sienas“ – *ratlines* („karantino“ iki krikštynų LKA atitikmuo). Jie turi labai daug apribojimų: kareivinėse privalo vaikščioti smakrą prispaudę prie krūtinės ir prie šonų priglaudę rankas, būtinai palei sienas ir darydami aštrius sukinius. Nėgana to, kiekvienas pirmakursis turi už jį atsakingą ketvirtakursį – *dyke* (apsaugą, užtvarą?). Pirmakursiai kasdien prieš paskaitas sutvarko savo *dyke*’o kambarį, pakloja lovą, prieš paradus ar patikrinimus nublizgina jo batus, sagas ir paradinio diržo sagtį, o šis ne tik prižiūri ir baudžia savo „žiurkę“, bet ir pataria jai dėl studijų ar asmeninių problemų, motyvuoja, nes dažniausiai jie tampa vos ne draugais. Kad ši pusiausvyra būtų išlaikyta, visos „užtvarų“ ir „žiurkių“ teisės ir pareigos, taip pat bendrosios nuostatos, taikomos kadetams, smulkiai aprašytos VMI *Blue Book* („Mėlynojoje knygoje“, panašiai kaip LKA „Standartinėse veiklos procedūrose“). Nors iš pirmo žvilgsnio daug kam tokia tvarka gali pasirodyti užgauli ar komiška, VMI kadetams tai – savaimė suprantamos tradicijos, siekiančios 1850 m. ir perduodamos iš kartos į kartą.

Kita tradicija, oficialiai VMI įtvirtinta XX a. pradžioje, – garbės kodeksas. Jis įpareigoja kiekvieną VMI kadetą nemeuoti, nevogti ir netoleruoti nė vieno, kuris taip elgiasi. Net už menkiausią šio garbės kodekso pažeidimą nusižengėlius svarsto VMI garbės teismas, o pri-

pažinti kaltais be gailėsčio šalinami iš instituto be teisės sugrįžti. Nuosprendis skelbiamas 3.30 val. nakties. Kareivinėse pradedami mušti būgnai. Kai visi kadečiai suguža į senųjų kareivinių kiemą, į jį įžygiuoja garbės teismo atstovai ir pirmininkas praneša, kas yra pašalintas iš VMI ir kad jo vardo nevalia minėti tarp instituto sienų (šis nusižengimas taip pat užtraukia nuobaudą).

Bet grįžkime į viešnagės pradžią, kai mus pasitiko Tarptautinių programų skyriaus viršininkas, jūrų pėstininkų pulkininkas, ir instituto karūnas. Atvykome sekmadienio vakarą, tad visiems studijų reikalams tvarkyti buvo skirtas pirmadienis. O jau antradienį pradėjome mokytis, todėl likę neišspręsti klausimai buvo sprendžiami vėliau.

Integruotis nebuvo sunku, kadangi bendrauti nebijojome, o visi aplinkiniai pasirodė esą gana paslaugūs – padėdavo kilus kokiam nors nesusipratimui. Didžiausia problema tikriausiai buvo laiko juostų kaita, tad šiek tiek užtruko, kol „įsivažiavome“ į dienos režimą.

Laisvo laiko turėjome, bet stengėmės jį išnaudoti produktyviai. Daugiausia jo skyrėme mokslams ir sportui. Beveik kiekvieną dieną tekdavo kažko pasimokyti, kažką paskaityti ir t. t. O kitu laiku sportuodavome, eidavome į baseiną (tai didelis VMI pliusas: žinoma, ne vien baseinas, bet ir visa sporto infrastruktūra, aikštynai, kurie čia kur kas labiau išplėtoti; nereikia pamiršti, kad LKA kariūnų yra tik kiek daugiau nei 200, o VMI studijuoja net 1700 kadetų).

Vieną kartą keliavome į Vašingtoną kartu su Istorijos departamento atstovais. Ten per 3 valandas spėjome tik pereiti visas linksmiausias aplinkines vietas ir apžiūrėti pagrindinius objektus – Vašingtono monumentą, Linkolno statulą, Kapitolijų (Kongreso rūmus) ir Baltuosius rūmus.

Bet vienintelis kartas, kai turėjome galimybę pamatyti daugiau, buvo pavasario atostogos. Mums pasisekė, nes jos šį kartą buvo ilgesnės (apie 11 dienų) vien dėl to, kad kadetai turėjo šiek tiek anksčiau grįžti po žiemos atostogų, – taip jiems lyg ir buvo atsilyginta už praradimus.

Šios atostogos buvo tikras nuotykis, bet joms aprašyti reikėtų dar vieno tokio straipsnio. Per jas aplankėme mano (Modesto) giminaičius, gyvenančius prie pat Filadelfijos, kur gana nema-

Vasario 16-ąją – Lietuvos vėliavos Virdžinijos karo institute

ža lietuvių bendruomenė, ir kaip tik per Verbų sekmadienį, po lietuviškų Mišių. Kaip buvo smagu išgirsti taip toli nuo namų jau keletą mėnesių negirdėtą lietuvių kalbą! Be to, dar praleidome 6 dienas didžiausiame JAV mieste – Niujorke.

Miestas tikrai įspūdingas. Pamatėme labai daug: Laisvės statulą, *Times* aikštę, *Empire State Building*, Bruklino tiltą, žymųjį Centrinį parką ir kt. Aplanėme beveik visas žymiausias vietas, bet kokią trečią dieną pastebėjome, kad žmonės (neskaitant turistų) čia tokie pat kaip ir mūsų gimtajame mieste. Kiekvieną rytą eina į darbą, kažkuo užimti, ir jiems nė motais visai šalia verdantis gyvenimas ir amžinas šurmulyš. Visa tai pastebėjus, atsiveria ir pilkosios miesto pusės.

VMI buvome pakviesti atlikti tam tikrą vaidmenį nacionalinio saugumo situacijos simuliacijoje. Jos legenda sukurta remiantis įvykiais Ukrainoje, o pagrindinis tikslas buvo parengti veiksmų planą bandymo įgyvendinti tokį pat scenarijų vienoje iš NATO valstybių atveju. Pagal pateiktą scenarijų, Latvijoje prasidėjo nežinomos kilmės kibernetinės atakos, nukreiptos į žiniasklaidos priemones, o vėliau ir į kritinę infrastruktūrą. Tai tapo pretekstu, sukėlusiu tautinių mažumų (daugiausia rusų) nepasitenkinimą ir nesankcionuotus mitingus. Vėliau situacija buvo eskaluota ir veiksmas vyko dar sparčiau, kai Latvijos saugumo pajėgos aptiko šalyje slaptai veikiančius Rusijos žvalgybos ir specialiųjų operacijų padalinius, o jų

sulaikymas išprovokavo Rusiją sutelkti kariuomenę prie Latvijos valstybės sienos. VMI kadetai ir kitų universitetų studentai buvo susiskirstyti komandomis, kurios turėjo atstovauti įvairioms JAV institucijoms ir tarptautinėms organizacijoms (JAV nacionalinio saugumo departamentui, JAV ambasadoms Latvijoje ir Rusijoje, NATO, EU, UN ir kt.). Dalyvaudami šioje simuliacijoje susidūrėme su iššūkiu – turėjome pradėti mąstyti ne taktiniu, o strateginiu ir operatyviniu lygiu. Tai buvo labai gera patirtis, leidusi suprasti komunikacijos tarp skirtingų institucijų svarbą, pagrindines priežastis, neleidžiančias greitai priimti sprendimų ir įveikti teisinius apribojimus, kylančius tokiuose situacijose. Kitas įsimintinas renginys buvo jūrų

pėstininkų pulkininko Davido Coggins'o išleidimo į atsargą ceremonija. Pulkininkas D. Cogginsas VMI buvo atsakingas už jūrų pajėgų karių ir jūrų pėstininkų rengimą. Su juo susipažinome visiškai atsitiktinai, kai jis mus užkalbino prieš paskaitas, mat atpažino Lietuvos trispalvę. Vėliau sužinojome, kad D. Cogginsas kažkada dirbo su Lietuvos kariais, apie juos pulkininkas labai gerai atsiliepė.

Apibendrinant galima pasakyti, kad studijos JAV buvo labai gera įvairiapusė patirtis – kultūrinė, akademinė ir t. t. Susipažinome su daug puikių žmonių, kuriuos viliamės sutikti vėliau, jau tarnyboje. Norėtumėme padėkoti tiek KAM, tiek LKA darbuotojams, kurie padėjo mums išvykti į VMI įgyti naujų žinių, įspūdžių ir patirties.

Ats. plk. ltn. Liudas GUMBINAS

Į gimnazijas – užkariauti moksleivių dėmesio ir širdžių

Ankstyvą rytą grupelė karių šventinėmis uniformomis rengiasi vykdyti neįprastą užduotį – vykti į Lietuvos gimnazijas užkariauti moksleivių dėmesio ir širdžių. Tokie rytmečiai pastaraisiais mokslo metais Karo akademijoje išaušdavo kone kiekvieną savaitę ir dažniausiai ne kartą.

Karo akademijos viršininko iškeltą užduotį – Akademijos bendruomenei per šiuos mokslo metus aplankyti 100 gimnazijų – įgyvendinome gegužės mėnesį. Ši užduotis – tai LKA vizijos (*LKA taps geriausiu lyderius ugdančiu universitetu Lietuvoje*) ir kartu 2018–2024 m. strategijos dalis, kurios pirmoji strateginė kryptis yra nukreipta į aukštos motyvacijos kandidatų studijuoti LKA identifikavimą, pritraukimą, priėmimą studijuoti.

Bet kuriai organizacijai, taip pat ir LKA, itin svarbu turėti savo viziją ir strategiją, kuriomis siekiama įkvėpti darbuotojus kartu siekti bendro tikslo, kad tai taptų sėkmės istorija. Nesiimu vertinti, kur Akademijos bendruomenė yra šiame kontekste, tačiau bendromis pastangomis aplankius daugiau kaip šimtą gimnazijų galima teigti, kad jos karių ir darbuotojų motyvacija buvo grįsta ne tik pareigingumu. Daugelis iš tiesų suvokė bendrą tikslą – nevangė jiems nebūdingų funkcijų, papildomo krūvio, atsakomybės ir, mano nuostabai, savarankiškai ėmėsi iniciatyvos organizuoti išvykas į šalies mokymo įstaigas.

Taip pat pagyrimo ir atskiros pastraipos vertas ir svarus kariūnų indėlis. Nors kartais sakoma, kad kariūnai stokoja motyvacijos, tačiau kai jų vadams tenka sukti galvą, ar kariūnų pernelyg dažnai rodoma iniciatyva lankytis gimnazijose nepakenks jų studijoms ir tiesioginėms pareigoms, imi suprasti, kad tai atitinka ne tik motyvuoto ir iniciatyvaus kariūno

Susitikimas su gimnazistais

bet ir savarankiško studento, kuris, kaip ir kitų universitetų studentai, geba derinti savo studijas ir kitą veiklą, paveikslą.

Galima nemažai rašyti, kokie esame šaunūs, aplankę daugiau nei 120 gimnazijų, karjeros renginių ir karinių vienetų, įveikę apie 20 000 kilometrų, subūrę apie 200 Akademijos karių ir darbuotojų dalyvauti šiuose susitikimuose, kartu kelionėse praleidę apie 500 darbo valandų ir pan., tačiau galų gale vis tiek reikės atsakyti į esminį klausimą – ar šios pastangos ir skirti ištekliai pasiteisino, padėjo pasiekti tikslą?

Šį klausimą uždaviau ir vykusiems į gimnazijas kolegoms. Stebėtina, tačiau nė vienas nepamėnė, kad tai buvo lėšų švaistymas, atvirksčiai – daugelis teigė, kad vizitai į šias mokymo įstaigas buvo prasmingi ir atnešė įvairiapusę naudą.

Beje, mažai kas pamena, kad 2017 m. Krašto apsaugos ir Švietimo ir mokslo ministerijos buvo iškėlusios iniciatyvą šalies mokyklose įvesti nacionalinio saugumo pamokas. Mokyklose pokyčių šiuo klausimu įvyko nedaug, tačiau džiugu, kad Karo akademija išstisus metus lankė visas savivaldybes, lietuvių ir tautinių bendrijų mokyklas ir realiai prisidėjo prie mokinių pilietiškumo ugdymo. Be žinių apie nacionalinį saugumą ir kario profesiją, mokiniams buvo suteikta ir kitos reikalingos informacijos, jie susipažino su mūsų kariuomene ir, neabejoju, patikėjo kariu mokytoju, o tai dar viena svari priežastis, dėl kurios buvo verta stengtis, nes tie mokiniai iš tiesų yra mūsų investicija į ilgalaikį šalies saugumą – ateities visuomenės paramą Lietuvos kariuomenei.

Jau buvo minėta Akademijos vizija ir karininko lyderio ugdymo svarba. Sunku nesutikti, kad šie vizitai padėjo tiek kariūnams, tiek karininkams tobulėti ugdant asmenines lyderio savybes. Kariūnams teko atsakinga užduotis pasiruošti tinkamai atstovauti Akademijai, savo kalba ir veiksmais įtikinti gausiai susirinkusius moksleivius, kad pranešėjas neatsitiktinai dėvi uniformą ir turi pagrįstą ambicijų tapti geru vadu lyderiu.

Kariūnas Justinas Bendaravičius sakė: „Manau, kad mums pavyko mokiniams išsamiai papasakoti apie Akademiją, ją populiarinti. Tokie vizitai išties naudingi. O apie save pasakysiu, kad įgijau daugiau patirties kaip pranešėjas, kuriam reikia kalbėti prieš auditoriją, tinkamai ją informuoti, pasidalyti turimomis žiniomis su kitais.“

Kpt. Algirdas Revaitis paminėjo ir asmeninio tobulėjimo naudą: „Per pristatymą stengiuosi pats tobulėti kaip instruktorius, t. y. aiškiai, glaustai ir suprantamai išdėstyti savo mintis apie Karo akademiją, karininko profesiją ir užtrukti 30–35 minučių.“

Atrodytų, po tiek sėkmingų vizitų 2018 m. turėtume sulaukti gausybės norinčiųjų studijuoti Karo akademijoje ir pasiekti mūsų aukštajai mokyklai iškeltą tikslą – priimti 110 stojančiųjų (kituose Lietuvos universitetuose studijuoti kasmet pareiškia norą nuo dviejų ir daugiau tūkstančių studentų). Ar aukštajai mokyklai maždaug 100 stojančiųjų gali ir turėtų būti tikslas, tai jau kita tema, tačiau akivaizdu, kad mums ši kartelė nėra lengvai įveikiama ir vargu ar 2018 m. situacija radikaliai pasikeis. Lietuvos stojančiųjų

bendro skaičiaus mažėjimas, susijęs su demografiniais rodikliais ir galimybe rinktis studijas užsienyje, yra iššūkis ne tik Akademijai, bet ir kitoms šalies aukštosios mokykloms, kaip ir aukštojo mokslo reforma, paskatinusi dar didesnę universitetų konkurenciją ir jungimąsi, daugelio studijų programų panaikinimas, palydėtas reksmingomis žiniasklaidos antraštėmis, beje, neaplenkiant ir Akademijos, šiemet iki 3,6 pakeltas minimalus stojimo į šalies universitetus balas. Nors visa tai ir nukreipta į studijų kokybės gerinimą, Akademijai tai reiškia viena – mažesnį potencialių kariūnų skaičių. Šios aplinkybės, tikėtina, ateityje pervers Akademiją ieškoti kitų sprendimų: galbūt atverti duris būsiamiems vadams, jau turintiems aukštąjį išsilavinimą ir norintiems įgyti karininko profesiją, tačiau nelinkusiems rinktis dar kelerių metų trukmės bakalauro studijų ar aukoti savaitgalių jaunesniųjų vadų karininkų kursuose. Apie tai teko diskutuoti su privalomosios karo tarnybos kariais. Neabejoju, kad yra nemažai žmonių, įgijusių aukštąjį išsilavinimą ir gyvenimiškos brandos, tačiau vis dar ieškančių savo tikrojo pašaukimo. Pavyzdžiui, Didžiojoje Britanijoje tokie jaunuoliai, įskaitant ir karališkosios šeimos atstovus, per 10 karinio rengimo mėnesių tampa puikiais vadais lyderiais. Kas žino, gal Lietuvos karo akademijoje ateityje atsirastų „diplomuotų“ kariūnų, kurie per metus taps kompetentingais karininkais ir stojančiųjų kartelę kilstelės gerokai aukščiau nei 100, būrys. Tačiau dabar, 2018-aisiais, būtų klaidinga ignoruoti jau minėtas aplinkybes ir būsimųjų stojančiųjų statistiką vertinti tik pagal su rengtų vizitų skaičių.

Nesiimu spėlioti, kiek šiemet stojančiųjų sulauks Akademija, tačiau esu įsitikinęs, kad jų bus tikrai daugiau nei būtų buvę, jei nebūtume nuvykę į daugiau kaip 120 mokyklų, studijų mugių ir karinių vienetų. Norisi tikėti, kad Balsių progimnazijos moksleivių atsiliepimai yra visų mokyklų, kuriose lankėmės, nuomonės atspindys, kuris neleis suabejoti Akademijos bendruomenės surengtų vizitų svarba: „Vaikų atsiliepimai labai geri, patiko išsamūs karininko profesijos pristatymai, o aktyvios užduotys visus įtraukė. Nuskambebėjus skambučiui, kuris reikė pamokos pabaigą, per klasę nuaidėjo liūdnas atodūsis. Mokiniai nenorėjo, kad pamoka pasibaigtų. Norinčiųjų susieti savo ateitį su šia profesija tikrai turėtų padaugėti.“

TARPTAUTINĖ SAVAITĖ BELGIJOJE

Kariūnai Liveta ALEKSAITĖ,
Dovydas GALGZDYS

Mes, Lietuvos karo akademijos Saulės mūšio kuopos III kurso kariūnai Liveta Aleksaitė ir Dovydas Galgzdys, taip pat Durbės mūšio kuopos vadas kpt. Žilvinas Zakarauskas š. m. balandžio 17–22 d. dalyvavome tarptautinės savaitės Belgijoje renginiuose, kuriuos organizavo Belgijos karališkoji karo akademija. Be Lietuvos ir Belgijos kariūnų, juose dalyvauti buvo pakviestos Jungtinės Karalystės, Vokietijos, Prancūzijos, Rumunijos ir Serbijos delegacijos.

Savaitė iš tiesų buvo įtempta, dalyviams netrūko įdomios veiklos. Pirmąją dieną kariūnai lankėsi viename reikšmingiausių Belgijos muziejų – Antrojo pasaulinio karo muziejuje Bastogne, kur jiems nuosekliai buvo papasakota apie Bulgės mūšį, paskutinį didžiausią vokiečių puolimą Vakarų fronte 1944 m. gruodžio pabaigoje, parodyta tankų ekspozicija.

Prie Ipero miesto katedros

Lankantis viename iš seniausių Belgijos sausumos pajėgų dalinių MARCHE-EN-FAMMEN, šios šalies kariai svečius supažindino su savo ginkluote ir tradicijomis. Įdomiausia, kad šio dalinio talismanas yra šernas, o šiuo metu ten auginami trys šernai kiekvieną rytą atvedami į škirstymą!

Kita diena buvo dar aktyvesnė! Šį kart sėmėmės ne įspūdžių, o tobulinome savo praktinius įgūdžius. Lankėmės karinio rengimo centre *Marche Les Dames*, kur bandėme įveikti kliūčių ruožą kopdami į kalnus. Šį kliūčių ruožą paprastai Belgijos kariuomenėje tenka įveikti kandidatams tarnauti specialiosiose pajėgose. Vėliau laukė pažintinė kelionė po Namuro miestą. Apsilankėme vienoje populiariausių alaus daryklų, kurioje ne tik rodoma, kaip verdamas alus, bet ir siūloma jo paragauti per degustaciją. Namuro pilyje įsikūrusioje kavinėje, svarbiausioje miesto gynybinėje pozicijoje nuo X a. iki 1914 m., maloniai praleidome poilsiui skirtą valandėlę.

Įpusėjus savaitei, buvo surengta išvyka į Ipero miestą ir Ipero mūšio, kuriame Pirmojo pasaulinio karo metu pirmąkart buvo panaudotas cheminis ginklas, vietą. Lankėmės masinėse karių kapinėse

ir bunkeruose. Pažintis su Iperu baigėsi garbingoje tradicinėje miesto rikiuotėje, kuria kiekvieną dieną pagerbiami karo veteranai.

Tarptautinė savaitė baigėsi iškilmingame, kiekvienais metais vykstančiame Belgijos karališkosios karo akademijos pokylyje, ypač reikšmingame renginyje, į kurį kviečiama ne tik karo akademijos bendruomenė, bet ir užsienio šalių delegacijos, karo veteranai, karo dalyvių artimieji.

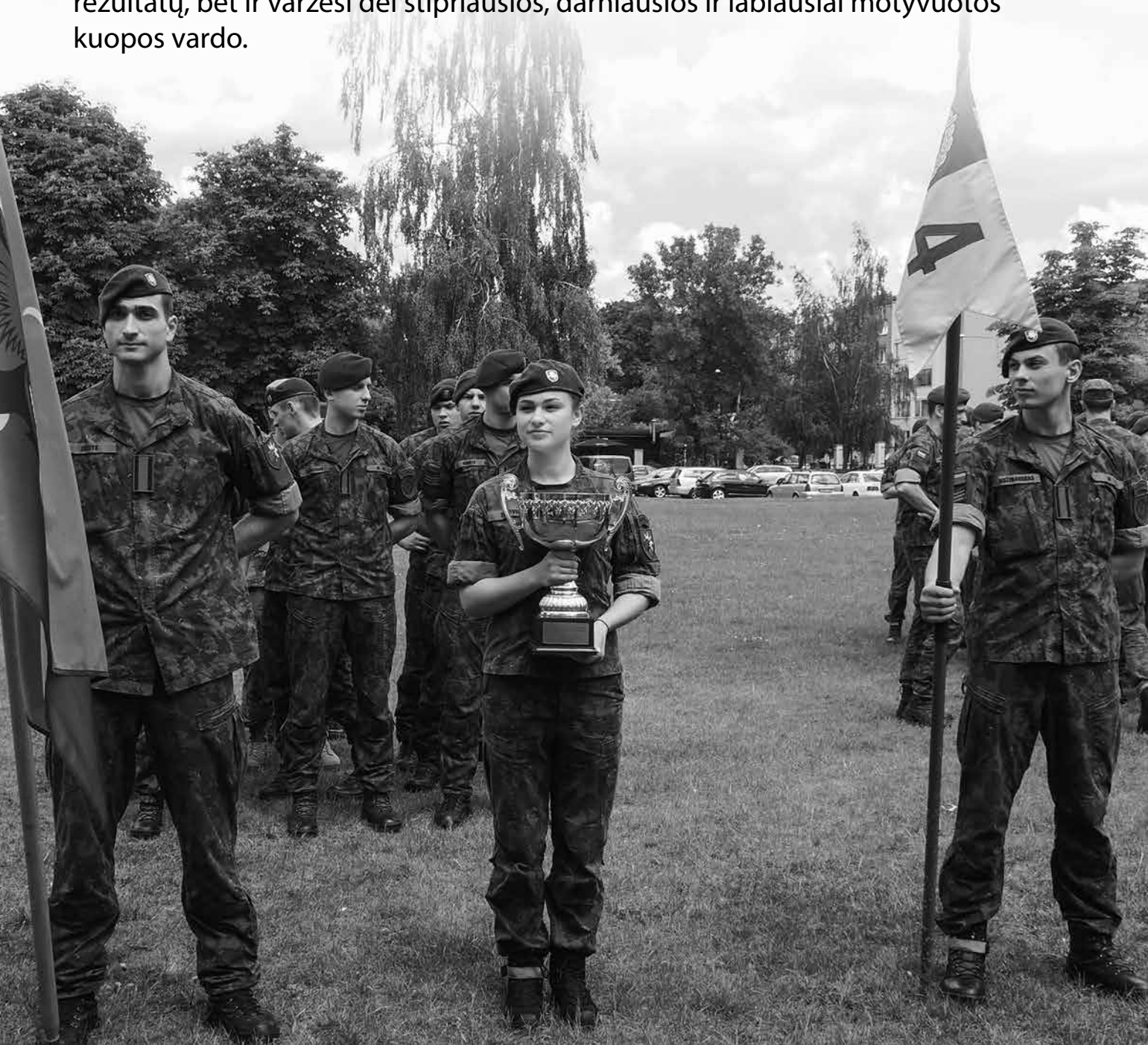
Per oficialią vakarienę sužinojome, kad Belgijos karo akademijai, kurioje studijuoja daugiau nei 500 kadetų, vadovauja generolė, o studijos joje trunka penkerius metus: po trejų studijų metų kadetai pasirenka specialybę, o akademią baigę, dar turi išėiti 6–14 mėn. trukmės kursą, kad įtvirtintų įgytus įgūdžius.

Tarptautinė savaitė Belgijoje buvo puiki – visus jos dalyvius sužavėjo turininga programa, draugiškas ir laisvas bendravimas.

BATALIONO VADO TAURĖ – Oršos mūšio kuopai!

Kariūnai Monika KAŠĖTAITĖ,
Samuelis ŽURAUŠKAS, Lukas ČIPKUS

Gegužės 25 d. Lietuvos karo akademijoje vyko jau tradicija tapusios varžybos Kariūnų bataliono vado taurėi laimėti. Septintą kartą surengtose įvairiose rungtyse puikiai fiziškai pasirengę kariūnai siekė ne tik geriausių rezultatų, bet ir varžėsi dėl stipriausios, darniausios ir labiausiai motyvuotos kuopos vardo.

Varžybose dalyvavo visos 4 Kariūnų bataliono kuopos. Dalyviai išmėgino jėgas 4 karinėse išstvermės, jėgos, greitumo ir koordinacijos rungtyse. Norint jas įveikti tiksliai ir greitai, reikėjo tiek individualių, tiek komandinio darbo įgūdžių.

Šiomet šios sporto varžybos kitokios nei pernai, nes rungtys daugiausia buvo komandinės.

Pirmoji rungtis – prisitraukimai. Joje dalyvavo po penkis kiekvienos kuopos kariūnus. Tokia penkių žmonių komanda per dvi minutes stengėsi padaryti kuo daugiau šių pratimų. Besirungiantys kariūnai turėjo visą atakos ekipuotę, kurią sudaro amunicijos liemenė su priedais, automatinis ginklas G-36 ir šalmas, todėl užduotį greitai ir taisyklingai atlikti buvo dar sunkiau.

Kita rungtis – karinė estafetė. Joje taip pat dalyvavo po penkis kariūnus. Šioje estafetėje kariūnai turėjo pademonstruoti greitį ir išstvermę, žaibiškai surinkti ginklą. Ypač puikiai atsiskleidė komandos dvasia, kai kiekvienos kuopos palaikymo komandos nariai bėgo paskui rungtyje dalyvaujančius karius, taip juos palaikydami.

Trečiai rungtis įveikti reikėjo ne tik individualių įgūdžių, bet ir gebėti dirbti kaip komandai. Dalyviai turėjo užrištomis akimis ridenti statinę vingiuota trasa, o komandos koordinatoriūs – nurodyti, kokia kryptimi judėti. Į šią užduotį Saulės mūšio kuopa įtraukė Jungtinių Amerikos Valstijų kadetą. Šioje rungtyje išsiskyrė antro kurso kariūnai, kadangi „navigatoriumi“ pasirinko savo kuopos vadą kpt. M. Joniką. Šis sprendimas pasiteisino – antrakursiai greičiausiai atrideino statines, o kuopos vadas pademonstravo savo gebėjimus griežtai ir tikslingai vadovauti – turbūt būtent to ir reikėjo, kad ši užduotis būtų atlikta tinkamai.

Daugiausia dėmesio sulaukė paskutinė – virvės traukimo rungtis. Kiekvienos kuopos šeši pajėgiausi kariūnai susigrūmė apylygėje kovoje. Ją laimėjo daug prakaito išlieję ir jėgų atidavę pirmo kurso kariūnai. Ne mažiau pastangų įdėjo ir jų palaikymo komanda.

Kariūnų bataliono vado įsteigta taurė metai iš metų keliauja į nugalėtojų kuopą. Šiais metais geriausiai pasirodė Oršos mūšio kuopa – jai ir atiteko Kariūnų bataliono vado taurė ir kiti prizai. Antri buvo Saulės mūšio, tretis – Durbės mūšio kuopos kariūnai.

Oršos mūšio kuopos kariūnai tau-

rę perėmė iš Saulės mūšio kuopos (kurią šie taip pat laimėjo antrame kurse). Negana to, antro kurso kariūnai buvo apdovanoti ir pagrindiniu prizu – kepuraitėmis su Vyčio simbolika. Bataliono vadui paskelbus nugalėtojus ir įteikus taurę, stadione griausmingai nuaidėjo pergalės šūksniai ir Oršos mūšio kariūnai ėmė ant rankų mėtyti kuopos vadą, kuris neslėpė džiaugsmo dėl išplėtos

pergalės. Kaip pažymėjo bataliono vadas, tretis metai iš eilės pereinamąją taurę laimi antrakursiai. Anot jo, tada kariūnai būna pasiekę aukščiausią sportinio pasirengimo lygį.

Bataliono vado taurės varžybos yra viena iš ilgiausiai puoselėjamų kariūnų tradicijų, jos bus tęsiamos ir ateinančiais metais, nes tai – viena iš progų visam batalionui susitelkti, pabūti kartu.

Dr. Gintautas SURGAILIS

2018 m. balandžio 4 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos statuto pakeitimus. Pasikeitė nemažai Statuto straipsnių: kai kurie jų buvo naujai suredaguoti, kitų pakeistos tik kai kurios sąvokos. Apskritai yra tiek neesminių, tiek labai svarbių, mūsų nuomone, reikšmingų Akademijai pakeitimų. Į kai kuriuos jų norėtusi atkreipti Jūsų dėmesį.

Iki šiol galiojusioje Statuto redakcijoje Lietuvos karo akademija buvo suprantama kaip „valstybinė aukštoji universitetinio tipo mokykla“, o dabar Statuto 1 straipsnyje jos statusas apibrėžtas dar aiškiau:

„1. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija (toliau – Akademija) yra karo mokykla – valstybinis universitetas.“

Labai svarbus ir 3 straipsnio pakeitimas. Iki šiol sprendimus dėl Akademijos reorganizavimo ir likvidavimo galėjo priimti Vyriausybė, o po pakeitimų tokius sprendimus galės priimti tik Seimas:

„3. Akademijos savininkė yra valstybė. Sprendimus dėl Akademijos reorganizavimo ir likvidavimo Lietuvos Respublikos Vyriausybės teikimu priima Lietuvos Respublikos Seimas. Kitas savininkės teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija.“

KAS PASIKEITĖ KARO AKADEMIJOS STATUTE?

Akademijos senato funkcijos taip pat iš esmės nepakito, tik buvo papildytos: atsirado nauja pareiga – siūlyti Akademijos viršininkui mokslinių darbų, susijusių su studijų vykdymu, temas. Ši pareiga atsirado pakeitus Statuto 42 straipsnį. Iki šiol visas Akademijos mokslo darbuotojų ir dėstytojų vykdomų mokslinių darbų temas tvirtindavo krašto apsaugos ministras, o priėmus pastaruosius Statuto pakeitimus, mokslinių darbų temas, susijusias su studijomis, tvirtinti pavesta Akademijos viršininkui:

„42. Akademijoje atliekamų nacionaliniam saugumui ir gynybai reikšmingų mokslinių tyrimų, išskyrus su studijomis susijusius mokslinius tyrimus, temas, tikslus ir atlikimo terminus, taip pat siūlymų dėl šių tyrimų teikimo krašto apsaugos ministrui tvarką tvirtina krašto apsaugos ministras. Su studijomis susijusių mokslinių tyrimų temas, tikslus ir atlikimo terminus, senato siūlymu, tvirtina Akademijos viršininkas.“

Iš esmės pakito tik Akademijos tarybos sudarymo tvarka ir jos funkcijos. Ankstesnėje Statuto redakcijoje buvo išvardyta, kas turi sudaryti Tarybą, o dabar šią Akademijos viršininko patariamąją instituciją, skirtą Akademijos strateginio vadovavimo ir valdymo, veiklos ir plėtros klausimams nagrinėti, sudaryti patikėta Akademijos viršininkui. Akademijos viršininkas taip pat tvirtins ir Akademijos tarybos nuostatus.

Ilgą laiką Akademijoje egzistavo teisinė problema – kaip traktuoti kariūnus, kurie, įgydami karinę specialybę, mokosi ir kitoje aukštojoje mokykloje (aviacijos ir jūreivystės). Šią teisinę problemą galutinai išsprendė Statuto 54 straipsnis:

„54. Studentai, turintys kariūno statusą, Akademijoje studijuoja nuolatine studijų forma pagal pirmosios universitetinių studijų pakopos ar vientisųjų studijų programas ir karinio rengimo programas. Klausytojai, turintys kariūno statusą, Akademijoje mokosi pagal karinio rengimo programas ir kartu studijuoja kitose Lietuvos aukštosiose mokyklose. Kariūnai Akademijoje atlieka kariūno tarnybą.“

Iš pirmo žvilgsnio visai nereikšmingas 59 straipsnio pakeitimas iš tikrųjų yra labai svarbus kariūnams, kuriems dėl vienu ar kitu priežasčių nesuteikta teisė susipažinti su įslaptinta informacija. Ankstesnėje redakcijoje kompetentingoms institucijoms reikėjo atitinkamą sprendimą priimti iki antrųjų studijų metų pradžios. Dabar 59 straipsnyje nurodyta:

„59. Kariūnų atitiktis nustatytiems reikalavimams dėl teisės susipažinti su įslaptinta informacija ir ja naudotis įvertinama iki pirmųjų studijų metų pabaigos.“

Taigi kariūnai, kuriems tokia teisė nebus suteikta, galės be trukdžių rinktis studijas kitoje aukštojoje mokykloje jau baigę pirmąjį kursą.

Mano galva, revoliucinis yra 67 straipsnis, pakeičiantis iki šiol galiojusius nuostatus apie studijų Akademijoje finansavimą iš valstybės biudžeto:

„67. Į Akademiją priimamų asmenų skaičių pagal studijų programas, pakopas ir finansavimo pobūdį nustato krašto apsaugos ministras.“

Taip suteikiama galimybė, ministrui leidus, studijuoti Akademijos magistrantūroje ir doktorantūroje studentams, kurie sutinka patys mokėti už savo studijas. Tokios teisinės galimybės iki šiol Akademija neturėjo.

Na ir, ko gero, mūsų kariūnams aktualiausias stipendijų dydžius reglamentuojančio 88 straipsnio pakeitimas, įsigaliojęs jau nuo 2018 m. gegužės 1 d. Vadovaujantis juo, kariūnų stipendijos išaugs ir bus nustatomos šia tvarka:

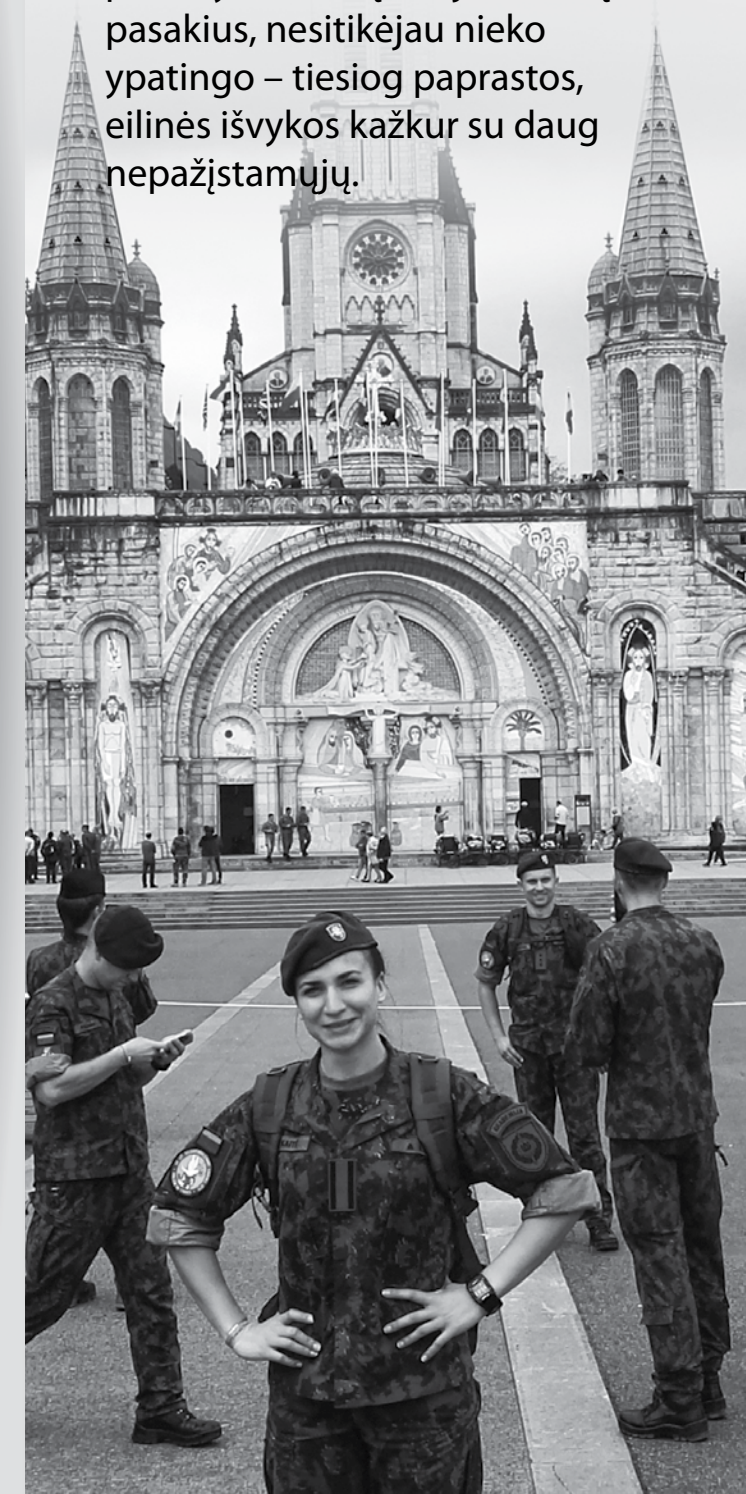
„88. Pirmaisiais studijų metais visiems kariūnams mokama 3,7 bazinės socialinės išmokos (toliau – BSI) dydžio stipendija. Antraisiais studijų metais mokama nuo 3,7 iki 4,4 BSI, trečiaisiais – nuo 3,7 iki 5,1 BSI, ketvirtaisiais – nuo 3,7 iki 5,8 BSI, penktaisiais – nuo 3,7 iki 6,5 BSI dydžio stipendija. Konkretus mokamos stipendijos dydis priklauso nuo Statuto 60 punkte numatyto kariūno tarnybos vertinimo: įvertinus „labai gerai“, skiriama didžiausio atitinkamais studijų metais numatyto dydžio stipendija; įvertinus „gerai“, skiriama stipendija, lygi minimaliai stipendijai, padidintai dydžiu, lygiu 2/3 skirtumo tarp atitinkamų studijų metų didžiausios ir mažiausios stipendijos; įvertinus „patenkinamai“, skiriama stipendija, lygi minimaliai stipendijai, padidintai dydžiu, lygiu 1/3 skirtumo tarp atitinkamų studijų metų didžiausios ir mažiausios stipendijos; įvertinus „nepatenkinamai“, skiriama minimalaus dydžio stipendija. Stipendija kariūnams mokama kiekvieną mėnesį.“

Statute yra ir daugiau pakeitimų, todėl visus, neabejingus Akademijos veiklai, kviečiu atidžiai perskaityti šio svarbiausio Akademijai dokumento suvestinę redakciją.

KELIONĖ Į LURDĄ

Krn. Ieva MAŽLEKAITĖ

Išgirdusi apie kelionę į Lurdą apsidžiaugiau ir pagalvojau: „O, pagaliau pakeisiu aplinką ir pamatysiu kažką naujo...“ Tiesą pasakius, nesitikėjau nieko ypatingo – tiesiog paprastos, eilinės išvykos kažkur su daug nepažįstamųjų.

Išvykome gegužės 14-ąją. Visa diena autobuse, pajavairinta maldomis, giesmėmis ir trumpais sustojimais pailsėti. Tą dieną visi 46 juo vykę žmonės (iš įvairių dalinių) turėjo eiti prie mikrofono prisistatyti, papasakoti, ko tikisi iš šios kelionės. Daugelio atsakymai buvo įprasti: „pajusti ramybę“, „suartėti su Dievu“ ar tiesiog „pailsėti“, bet niekas nepaminėjo to tikrojo, pagrindinio tikslo, dėl kurio ji buvo organizuota.

Pirmoji diena ėjo į pabaigą, ir vakarop jau buvome Varšuvoje. Būrelis karių leidosi apžiūrėti miesto. O Varšuva iš tiesų graži!

Gegužės 15 d. 6 val. ryto keliamės, pusryčiai ir vėl visa diena autobuse, maldos, giesmės. Vakare – nakvynė Vokietijoje.

Gegužės 16 d. įveikiame apie 20 km iki Vokietijos miesto Hanoverio geležinkelio stoties. Ten greitai susiskaičiuojame ir sulipame į vagonus. Kita stotelė – Lurdas. Iki jo – 27 val. kelio. Labai neįprasta, kai traukinys toks didelis, su gultais, miniatiūrinėmis prausyklomis, rūkomuoju, baru ir šokių aikštele.

Po keleto valandų sustojome – geležinkelio stotyje vyko šv. Mišios. Keista tiek mišijų vieta, tiek kalba – vokiečių, kuria jos buvo laikomos.

Toliau tęsėme savo ilgą kelionę, kuri mus lepino nuostabiais pro langą matomais vaizdais: kalnai kalneliai, plačios upės, kiek vėliau – palmės, vynuogynai, Tirėnų jūra.

Gegužės 17 d. atvykome į Lurdą (Prancūzija). Iš karto geležinkelio stotyje mus pasitiko su raudonuoju vynu ir garsiais trimitais, todėl pasijutome laukiami. Visi mums mojavė, su mumis sveikinosi. Mes taip pat šypsojomės. Pagaliau pasiektas tikslas, atvykome sveiki ir gyvi.

Tai kas gi tas Lurdas ir kuo jis ypatingas? Lurdas – žymus piligrimystės centras dar nuo XIX a., kai mergaitė Bernadette'ai Soubirous apsireiškė Švenčiausioji Dievo Motina Marija. Nuo to laiko šis miestelis tapo ne tik tikinčiųjų, bet ir šiaip turistų gausiai lankoma vieta. Netrukus daugelyje katalikiškų kraštų gimė tradicija įvykusį stebuklą įamžinti lurduose – imituotose grotose su Šv. Dievo Motinos ir jai besimeldžiančios Bernadette'os statulomis. Dažniausiai čia atvyksta turintys negalią arba nusilpę žmonės. Šis miestelis garsėja stebuklais, išgirdome ne vieną ir ne dvi istorijas, kuriomis buvo sunku patikėti.

Tą dieną buvome supažindinti su stovyklaviete ir jos taisyklėmis. Gyvenome palapinėse, miegojome sulankstomose lovelėse, nuolat turėjome vilkėti uniformomis – laikytis vienos iš stovyklos taisyklių. Vėliau Lietuvos karo akademijos kapelionas kpt. M. Sabonis kartu su kapelionu plk. ltn. R. Venckumi surengė ekskursiją po miestelį. Ši vieta labai priminė vaikystės pasakas – viskas blizgėjo, žėrėjo įvairiomis spalvomis, užsukti kvietė daugybė suvenyrų, žaislų, bažnyčios atributų krautuvėlių.

Lurdas įsikūręs Pirėnų kalnų papėdėje netoli Ispanijos sienos. Miestelį supa trys aukštesnės nei 1 km viršukalnės – Béout, Petit Jer ir Grand Jer. Gav de Po (*Gave de Pau*) upės kilpoje atsidengia Massabielle'io uola, kitaip dar vadinama grota, kurioje 1858 m. įvyko Švč. Mergelės Marijos apsireiškimai. Iki tol miestelį garsino ant skardžio pastatyta pilis – tvirtovė (*Château fort de Lourdes*).

Turbūt gražiausia jo vieta – Lurdo šventovė, kurioje Bernadette'ai pirmą kartą apsireiškė Švč. Mergelė Marija, – katedra. Link jos veda tiltas (*Pont St-Michel*) – jėjimas į šventovę po atviru dangumi. Taip pat pribloškia įspūdingo dydžio požeminė Šv. Pijaus X bazilika, kurioje telpa net 20 000 tikinčiųjų. Toliau tarsi altoriaus nišoje stovi Švč. Mergelės Marijos statula. Čia įrengtos dvi bazilikos. Perėję bazilikas tikintieji patenka į paslaptinę grota. Kai atvykome, buvo gal 500 m eilė norinčiųjų paliesti tuos stebuklingais laikomus akmenis. Taip pat čia yra švento vandens šaltinis ir galima jo prisipilti į buteliukus išsinešti. Netoli šių grotų įrengtos šešios krikščylos – vonios moterims ir vyrams.

Gegužės 18 d. keliamės 7 val. ir rikiuote einame prie grotos. Ten mūsų kapelionai atlaiko šv. Mišias lietuvių kalba. Turėjome laisvo laiko, todėl, norėdami jį išnaudoti produktyviai, nuvykome iki funikulieriaus ir juo pasikėlėme į 1,5 km aukštį.

Visur skubėjome, nes jau 15 val. turėjo vykti stovyklos atidarymo šventė. Iš stovyklos į šventovę patraukėme iškilminga procesija. Pirmą kartą apsilankėme jau minėtoje požeminėje Šv. Pijaus X bazilikoje, kuri visai neprimena bazilikos, nes, jei ne altorius ir šventieji paveikslai, dėl šiuolaikiško įrengimo ir dydžio yra labiau panaši į areną. Tačiau šio apsilankymo čia esmę galima nusakyti kunigo pasakytais žodžiais: „Mes, piligrimai, kariai ir kariuomenėje tarnaujantys civiliai, atstovaujantys skirtingoms vals-

tybėms, susitinkame čia – Lurde. Mes tampame brolių tauta, kuri neša taiką.“ Atidarymo procesijos dalyviai ėjo Lurdo gatvėmis, lydimi karinių orkestrų.

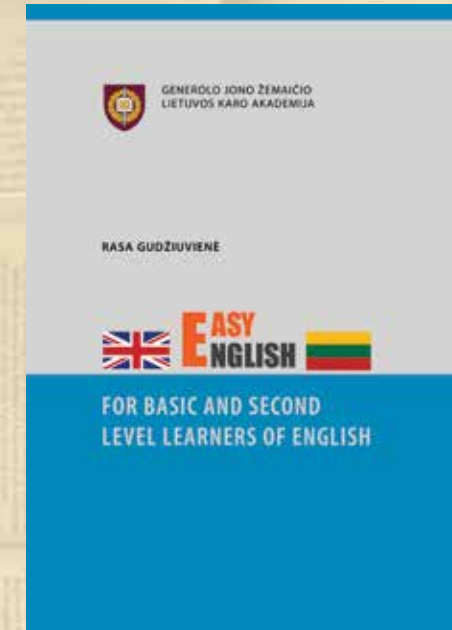
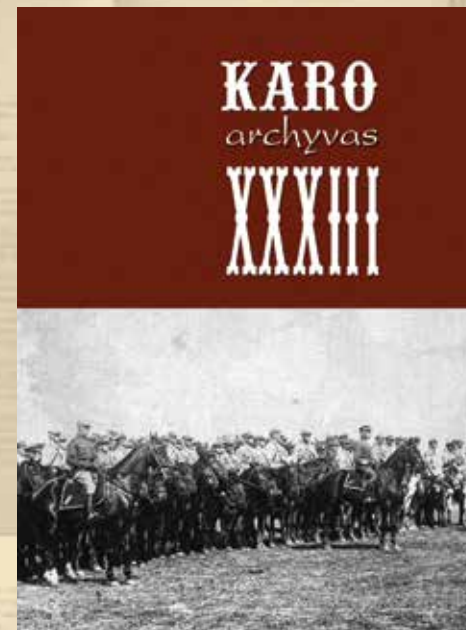
Viskas būtų buvę labai gerai, jei ne stovyklavietės vieta: nuo centro ji buvo 4–5 km į kalną, o per dieną tekdavo gal 5–6 kartus pirmyn atgal, neskaitant visų ekskursijų, suvaikščioti. Bet čia gi piligriminė kelionė!

Gegužės 19 d. prasidėjo šv. Mišiomis stovyklavietės koplyčioje (dalyvavo tik lietuviai). Po jų mes, kariūnai, turėjome persirengti paradinėmis uniformomis ir kaip vėliavų grupė dalyvauti procesijoje iki katedros, o nuo ten žygiuoti Kryžiaus keliu, kurį sudaro 15 Kristaus kančios stotelių. Prie kiekvienos jų paskirti žmonės turėjo išsakyti savo mintis, papasakoti apie patirtus išgyvenimus. Tos dienos įvykių nelabai pamenu dėl labai karšto oro, jaučiau, kaip kūnas tiesiog dega, rankos ištino, bateliai skaudžiai nutrynė kojas.

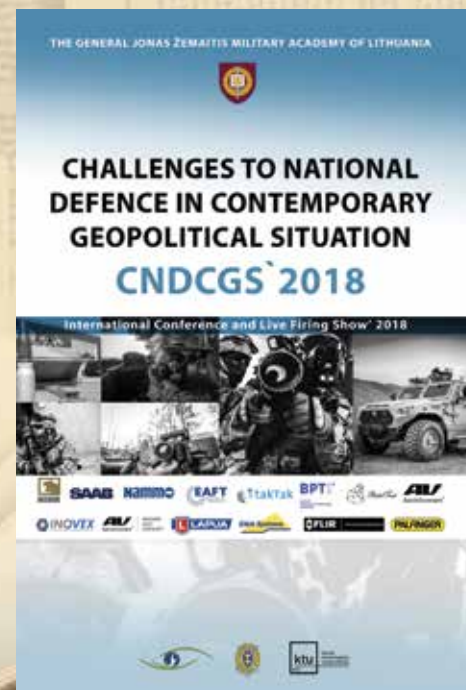
Kol ruošėmės kitai procesijai, stovyklavietėje vyko Šveicarijos delegacijos koncertas, o Lurdo centre – kariuomenės orkestrų pasirodymai. Po visų koncertų dalyvavome vėliavų parade nuo Šv. Michelio vartų iki paminklo žuvusiesiems atminti (Peyramale'o aikštėje). Ceremonija buvo labai iškilminga, visi pasipuošę paradinėmis uniformomis, išdidūs prie savo šalių vėliavų. Atvyko garbingi svečiai – vyskupas su ministrais, paspaudė kiekvienos šalies atstovui ranką. Orkestrai koncertavo, giedojo choras, visi grožėjosi paradu. O po to vėl žygiavome per Lurdo centrą atgal iki katedros, kur mūsų laukė dar viena Švč. Mergelės Marijos procesija. Vaizdas buvo vertas pėdų skausmo. Iš tiesų nebuvo regėjusi nieko gražesnio (galbūt dėl to, kad mažai keliauju), jaučiausi lyg kokioje stebuklų šalyje – viskas spalvota, visi šypsoji ir kartu vieną giesmę gieda.

Išvykome iš Lurdo gegužės 21 d. ryte – visi labai liūdėjome, nes ten liko tikrai daug gerų emocijų.

Tiems, kurie skaitė ir perskaitė šį straipsnelį iki galo, – ačiū už kantrybę! Jei turėsite galimybę ir išgirsite žodį „Lurdas“, iš karto kelkite ranką ir važiuokite. Pažadu, kad nesigailėsite, nes ten nebuvo vien maldos ir procesijos, ten buvo sudainuota be galo daug lietuviškų dainų rungtyniaujanč su vokiečiais, kas „garsiau ir stipriau“ tai padarys, daug šokių sušokta, daugybėje įdomių pokalbių su nuoširdžiais žmonėmis iš viso pasaulio dalyvauta.

NAUJAUSI LEIDINIAI

Po pratybų...

E. Genio nuotrauka